

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorum Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno CCCXLVII. ad annum CCCCI.

Parisiis, 1644

Concilium Carthaginense Nomine Tertium, Ordine Temporis, inter ea quae post Nicaenum extant, vere secundum. Circa tempora Siricii papae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15256

ANNO
CHRISTI
597.

Hilarium Pictaviensem episcopum ex coniugato cælibem factum esse, supra diximus sub Liberio. Qua de causa id olim acciderit, aut permillum fuerit, vide Baron. anno 58. num. 19. & 20. Item notas Can. 6. apost.

ⁱ *Faufstinus episcopus.*] Hic est ille, qui a Bonifacio papa legatus a la-^{Faufstinus} tere in Africam missus, multis Africanis Conciliis sub Bonifacio & ^{quis.} Cælestino habitis interfuit.

^k *Memini præterito Concilio.*] Canone nimirum 10. Conc. Africani.

^l *Alypius episcopus.*] De Alypio vide quæ diximus supra verbo *Valentimano.*

^m *Valentinus prima sedis provincia Numidia.*] Vide quæ de Valentino diximus supra verbo *Nomine II.* &c.

CONCILIVM CARTHAGINENSE
NOMINE TERTIVM, ^bORDINE TEMPORIS,
inter ea quæ post Nicænum extant, vere secundum.
Circa tempora Siricii papæ.

Probatum a Leone IV. d. 20. capit. de libellis.

TITVLI CAPITVLORVM.

I. <i>Vt comprouinciales episcopi de Pascha suum inquirent primatē.</i>	<i>ferentibus.</i>
II. <i>Vt per singulos annos Concilium fiat.</i>	XI. <i>Vt filii clericorum ad spectacula non accedant.</i>
III. <i>Vt episcopus, priusquam ordinetur, Canones agnoscat.</i>	XII. <i>Vt clericorum matrimonii infideles non socientur.</i>
IV. <i>Vt Leuitæ & virgines ante 25. annos non consecrentur.</i>	XIII. <i>Vt clerici de rebus suis nihil infidelibus conferant.</i>
V. <i>Vt sacramentum catechumenis non prebeat.</i>	XIV. <i>Vt clerici filios suos a sua potestate exire non sinant, nisi ætate & moribus comprobatos.</i>
VI. <i>Vt baptismum mortuis vel eucharistia non detur.</i>	XV. <i>Vt clerici non sint conductores vel negotiatores.</i>
VII. <i>Vt episcopus accusatus, ubi vel infra quod tēpus examinatur.</i>	XVI. <i>Vt clerici non sint usurarii.</i>
VIII. <i>De presbyteris & diaconibus, quanti episcopi eos audiant.</i>	XVII. <i>Vt cum clericis extranea femina non cohabitent.</i>
IX. <i>Vt clerici publica iudicia non appellent.</i>	XVIII. <i>Vt clerici non ordinentur, nisi omnes, qui cum eis sunt, fideles existant.</i>
X. <i>Si a quoquam ab aliis iudicibus ecclesiasticis ad alios iudices & ecclesiasticos maioris auctoritatis prouocatum fuerit, non obesse prioribus, diuersas sententias pro-</i>	XIX. <i>Vt clerici, cum ad pubertatem venerint, aut coniugium, aut castitatem profiteantur.</i>
<i>Concil. Tom. 3.</i>	XX. <i>Vt plebes alienas alius episcopus non usurpet.</i>

- XXI. *Vt nullus episcopus alienum clericum audeat retinere vel ordinare.*
- XXII. *Vt nullus clericus ordinetur, nisi fuerit probabilis.*
- XXIII. *De precibus & orationibus.*
- XXIV. *Vt in sacrificio tantum panis & calix offeratur.*
- XXV. *Ne clerici vel continentes, ad viduas vel virgines soli habeant accessum.*
- XXVI. *Vt prima sedis episcopus princeps sacerdotum non appellatur.*
- XXVII. *Vt clerici tabernas non ingrediantur.*
- XXVIII. *Vt episcopus sine formata metropolitani longius non proficiatur.*
- XXIX. *Vt missa a ieiunis celebretur.*
- XXX. *Vt nullus in ecclesia conuiuetur.*
- XXXI. *Vt paenitentibus iuxta peccatorum modum paenitentia detur.*
- XXXII. *Vt presbyter preter iussa vel absentiam episcopi non reconciliet paenitentes.*
- XXXIII. *De custodia sacrarum virginum.*
- XXXIV. *De baptizandis egrotis, qui iam loqui non possunt.*
- XXXV. *Ne apostatis vel histrionibus conuersis paenitentia negetur.*
- XXXVI. *Vt presbyter chrisma non conficiat.*
- XXXVII. *Vt clerici sine necessitate in aliena ciuitate non immoretur.*
- XXXVIII. *Vt non liceat fieri translationes episcoporum.*
- XXXIX. *Vt non presumant duo episcopi ordinare pontificem.*
- XL. *Vt dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque sacerdotes conueniant.*
- XLI. *Vt per singulos annos conuenientes episcopi ad Concilium, etiam de paschali solemnitate a primatu suo informantur.*
- XLII. *Vt non accipiat alium episcopum plebs, quae in diocesi semper subiaceat.*
- XLIII. *Vt qui plebe sua contempta, ad Concilium venire detrectant, & plebem & honorem amittant.*
- XLIV. *Vt clericum alienum nullus sibi presumat episcopus ordinare.*
- XLV. *Vt episcopus, qui plures habet clericos, ei qui eget, ad ordinandum postulatus, largiatur.*
- XLVI. *Vt episcopus in diocesi factus, solum eam plebem teneat, in qua extitit ordinatus.*
- XLVII. *Vt preter scripturas canonicas, nihil in ecclesia legatur sub nomine diuinarum scripturarum.*
- XLVIII. *De baptizatis a Donatistis.*
- XLIX. *Vt ea quae quis in ecclesiastico positus gradu acquisiuit, ecclesia conferantur.*
- L. *Vt gesta Concilii episcoporum subscriptionibus confirmantur.*

^d CAESARIO & Attico viris clarissimis consulibus, ^e Kal. Septembris Carthagine in ^f secretario ^g basilicae Restituta, cum Aurelius episcopus vna cum episcopis confedisset, astantibus etiam diaconibus, constituta sunt haec, quae in praesenti Concilio definita sunt.

CAPITVLA.

I.

Placuit ergo in principio propter errorem, qui

sæpe solet oboriri, vt omnes Africanæ prouinciæ
episcopi obseruationem paschalem ab ecclesia Car-
thaginenfi curent accipere.

II.

Similiter placuit, vt propter causas ecclesiasticas,
quæ ad perniciem plebium sæpe veterascunt, sin-
gulis quibusque annis Concilium conuocetur. Ad
quod omnes prouinciæ quæ primas sedes habent,
de Conciliis suis ternos legatos mittant, vt & mi-
nus inuidiosi, minusque hospitibus sumptuosi
conuentus plena possit esse auctoritas. De Tripoli
autem, propter inopiam episcoporum, vnus epi-
scopus veniat.

Cod. Can.
cap. 18.

Cod. Can.
cap. 14.

III.

Item placuit, vt^h ordinandis episcopis vel cleri-
cis, prius ab ordinatoribus suis decreta Concilio-
rum auribus eorum inculcentur, ne se aliquid con-
tra statuta Concilii fecisse asserant.

Cod. Can.
cap. 18.
Distinct. 38.
Placuit, vt
ordinand.

IV.

Item placuit, vt ante viginti quinque annos æta-
tis nec diaconi ordinentur, nec virgines conse-
crentur. Et vt lectores populum non saluent.

Dist. 7.
Placuit, vt
ante annos
25. Et 20. q.
1. Placuit, vt
supra.

Hoc Capitulum in vetustis quibusdam codicibus sic habetur.

Item placuit, vt lectores populum non saluent,
& vt ante 25. annos nec clerici ordinentur, nisi
primum diuinis scriptis instructi, vel ab infantia e-
ruditi, propter fidei professionem vel assertio-
nem.

V.

Item placuit, vt etiam per solennissimos pascha-
les diesⁱ sacramentum catechumenis non detur,

Concil. Tom. 3.

Ppp ij

nisi solitum sal: quia si fideles per illos dies sacramentum non mutant, nec catechumenis oportet mutari.

VI.

Cod. Can.
cap. 18.

Item placuit, vt corporibus defunctorum eucharistia non detur. Dictum est enim a Domino:

Matt. 26.

Accipite & edite. Cadauera autem nec accipere possunt, nec edere. Cauendum est etiam ne mortuos baptizari posse fratrum infirmitas credat, cum eucharistiam mortuis non dari animaduuerit.

VII.

Cod. Can.
cap. 19.
4. qu. 5.
Quisquis.

Aurelius episcopus dixit: Quisquis episcoporum accusatur, ad primatem prouinciæ ipsius causam deferat accusator. Nec a communione suspendatur, cui crimen intenditur, nisi ad causam suam dicendam primatis literis euocatus, minime occurrerit, hoc est, intra spatium mensis, ex ea die, qua eum literas accepisse constiterit. Quod si aliquas veras necessitatis causas probauerit, quibus eum occurrere non potuisse manifestum sit, causæ suæ dicendæ intra alterum mensem integram habeat facultatem. Verum post mensem secundum tam diu non communicet, donec purgetur. Sin autem nec ad Cōcilium vniuersale anniuersarium occurrere voluerit, vt vel ibi causâ eius terminetur, ipse in se damnationis suæ sententiam dixisse iudicetur. Tempore sane quo non communicat, nec in sua plebe communicet. Accusator autem eius si nunquam diebus causæ dicendæ defuerit, a communione non remoueatur. Si vero aliquando defuerit, subtrahens se, restituto in communi-

nem episcopo, ipse remoueat; ita tamen, ut nec ipsi adimatur facultas causæ peragendæ, si se ad diem occurrere non noluisse, sed non potuisse, probauerit. Illud vero placuit, ut cum agere cœperit in episcoporum iudicio, si fuerit accusatoris persona culpabilis, ad accusandum vel agendum non admittatur, nisi proprias causas, non tamen ecclesiasticas, dicere voluerit.

4. q. 6. Il-
lud vero
placuit.
Cod. Can.
cap. 20.
15. q. 7. Si
autem pres-
byteri vel
diaconi.

VIII.

Si autem presbyteri vel diaconi fuerint accusati, adiuncto sibi ex vicinis locis legitimo numero collegarum, id est, in presbyteri nomine quinque, in diaconi duobus; episcopi ipsorum causas discutiant, eadem dierum & dilationum & a communionemotionum, & discussione personarum, inter accusatores & eos qui accusantur, forma seruata. Reliquorum autem causas etiam solus episcopus loci agnoscat & finiat.

IX.

Item placuit, ut quisquis episcoporum, presbyterorum & diaconorum seu clericorum, cum in ecclesia ei crimen fuerit intentatum, vel ciuilibus causa fuerit commota, si relicto ecclesiastico iudicio, publicis iudiciis purgari voluerit, etiam si pro ipso fuerit prolata sententia, locum suum amittat, & hoc in criminali iudicio. In ciuili vero perdat quod euicit, si locum suum obtinere voluerit. Cui enim ad eligendos iudices vndique patet auctoritas, ipse se indignum fraterno consortio iudicat, qui de vniuersa ecclesia male sentiendo, de iudicio sæculari poscit auxilium, cum priuatorum Christiana-

Cod. Can.
cap. 15.
11. q. 1. Pla-
cuit, ut
quisquis
episcoporum.

1. Cor. 6.

norum causas Apostolus ad ecclesiam deferri, atque ibi determinari præcipiat.

X.

Cod. Can.
cap. 15.
2. q. 6. Placuit.

Hoc etiam placuit, ut si a quibuscumque iudicibus ecclesiasticis, ad alios iudices ecclesiasticos, ubi est maior auctoritas, fuerit prouocatum, non eis obsit, quorum fuerit soluta sententia, si conuicti non potuerint, vel inimico animo iudicasse, vel aliqua cupiditate aut gratia deprauati. Sane si ex consensu partium iudices electi fuerint, etiam a pauciore numero, quam constitutum est, non liceat prouocari.

XI.

1. q. 6. Sane
si.
Cod. Can.
cap. 15.

Ut filii episcoporum vel clericorum spectacula sæcularia non exhibeant, sed nec spectent, quandoquidem a spectaculo & omnes laici prohibeantur. Semper enim Christianis omnibus hoc interdictum est, ut ubi blasphemi sunt, non accedant.

XII.

Cod. Can.
cap. 21.

Item placuit, ut filii vel filia episcoporum, vel quorumlibet clericorum, gentibus, vel hæreticis aut schismaticis matrimonio non iungantur.

XIII.

Cod. Can.
cap. 22.

Ut episcopi vel clerici, in eos qui catholici Christiani non sunt, etiam si consanguinei fuerint, nec per donationes, nec per testamentum rerum suarum aliquid conferant.

XIV.

Con. Afr.
cap. 2.

Ut episcopi vel clerici suos filios a sua potestate per emancipationem exire non sinant, nisi de moribus eorum fuerint & ætate securi, ut possint ad eosiam propria pertinere peccata.

ANNO
CHRISTI
397.

XV.

Item placuit, vt episcopi & presbyteri & diaconi vel clerici non sint conductores, neque procuratores, neque vlllo turpi vel inhonesto negotio victum quærant: quia respicere debeant scriptum esse: *Nemo militans Deo, implicat se negotiis sæcularibus.*

Cod. Can.
cap. 16.
21. q. 3. Pla-
cuit, vt e-
piscopi.

1. Tim. 2.

Idem cap. 15. sic in vetustis quibusdam libris legitur: Vt episcopi, presbyteri & diacones non sint conductores aut procuratores priuatorum, neque vlllo negotio tali victum quærant, quo eos peregrinari vel ab ecclesiasticis officiis auocari, necesse sit.

XVI.

Vt nullus clericorum amplius recipiat, quam cuiquam accommodauerit: si pecuniam accipiat, speciem eandem, quantam dederit, accipiat: & quidquid aliud, tantum, quantum dederit, accipiat.

Cod. Can.
cap. 16.
14. qu. 4.
Nullus cle-
ricorum.

XVII.

Vt^k cum omnibus omnino clericis extraneæ feminæ non cohabitent, sed solæ matres, auia, materteræ, amitæ, sorores & filia fratrum aut sororum, & quæcumque ex familia, domestica necessitate, etiam antequam ordinarentur, iam cum eis habitabant: vel si filii eorum, iam ordinatis parentibus, vxores acceperint; aut seruis non habentibus in domo quas ducant, aliunde ducere necessitas fuerit.

Dif. 81. cum
omnibus
omnino.

XVIII.

Vt episcopi, presbyteri & diaconi non ordinentur, priusquam omnes qui sunt in domo eorum, Christianos catholicos fecerint.

Con. Afr.
cap. 3.

XIX.

Placuit, vt lectores, cum ad annos pubertatis

Cod. Can.
cap. 16.

Dist. 23.
Lectores
cum ad.

venerint, cogantur aut vxores ducere, aut continentiam profiteri.

Hoc 19. cap. vetusti codices sic habent: Vt lectores vsque ad annos pubertatis legant; deinceps autem, nisi vxores, custodita pudicitia, duxerint, aut continentiam professi fuerint, legere non sinantur.

XX.

7. q. 1. Placuit, vt a nullo.

Placuit, vt a nullo episcopo vsurpentur plebes alienæ, nec aliquis episcoporum supergrediatur in dicecesi suam collegam.

XXI.

Dist. 71.
Clericum
alienum nisi.

Vt clericum alienum, nisi concedente eius episcopo, nemo audeat vel retinere, vel promouere in ecclesia sibi credita. Clericorum autem nomen etiam lectores, & psalmistæ, & ostiarii retinent.

XXII.

Dist. 14.
Nullus clericorum.

Vt nullus ordinetur clericus, nisi probatus vel episcoporum examine, vel populi testimonio.

XXIII.

Vt nemo in precibus vel Patrem pro Filio, vel Filium pro Patre nominet. Et cum altari assistitur, semper ad Patrem dirigatur oratio. Et quicumque sibi preces aliunde describit, non eis vtatur, nisi prius eas cum instructoribus fratribus contulerit.

XXIV.

Concilii
Afr. cap. 4.
De cõf. dist.
2. in sacra-
ment.

Vt in sacramentis corporis & sanguinis Domini nihil amplius offeratur, quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aquæ mixtum. Nec amplius in sacrificiis offeratur, quam de vuis & frumentis.

Hoc cap. 24. in vetustis codicibus ita habetur: Vt in sacramentis corporis & sanguinis Domini nihil amplius offeratur, quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aquæ mixtum. Primi-

Primitiæ vero, seu mel & lac, quod vno die solennissimo pro infantis mysterio solet offerri, quamuis in altari offeratur, suam tamen habent propriam benedictionem, vt a sacramento Dominici corporis aut sanguinis distinguantur: nec amplius de primitiis offeratur, quam de visis & frumentis.

XXV.

Vt clerici vel continentes, ad viduas vel virgines, nisi iussu vel permisso episcoporum & presbyterorum, non accedant. Et hoc non soli faciant, sed cum clericis, vel cum his, cum quibus episcopus iusserit vel presbyter. nec ipsi episcopi aut presbyteri soli habeant accessum ad huiusmodi feminas, nisi aut clerici præsentés sint, aut graues aliqui Christiani.

Con. Afr.
cap. 5.
Dist. 81.
Clerici vel
continentes.

XXVI.

Vt primæ sedis episcopus non appelletur princeps sacerdotum, aut summus sacerdos, aut aliquid huiusmodi, sed tantum primæ sedis episcopus.

Con. Afr.
cap. 6.
Dist. 99.
Primæ sedis
episcopus.

XXVII.

Vt clerici, edendi vel bibendi causa, tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.

Con. Afr.
cap. 7.

XXVIII.

Item placuit, vt episcopi trans mare non proficiscantur, nisi consulto primæ sedis episcopo suæ cuiusque prouinciæ, vt ab eo præcipue possint sumere formatam. Hinc etiam dirigendæ literæ Concilii ad transmarinos episcopos.

Dist. 44.
Clerici edendi vel
bibendi.
Cod. Can.
cap. 23.

XXIX.

Vt sacramenta altaris non nisi a ieiunis hominibus celebrentur, excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur. Nam si aliquorum,

Afr. cap. 8.
De conf.
dist. 1. Sa-
cramenta
altaris.

pomeridiano tempore defunctorum, siue episcoporum seu clericorum, siue ceterorum, commendatio facienda est, solis orationibus fiat, si illi qui faciunt, iam pransi inueniantur.

XXX.

Afr. cap. 9.
Dist. 49.
Nulli episcopi in ec.

Vt^m nulli episcopi vel clerici in ecclesia conuiuentur, nisi forte transeuntes hospitiorum necessitate illic reficiantur. Populi etiam ab huiusmodi conuiujs, quantum fieri potest, prohibeantur.

XXXI.

Afr. cap. 10.
16. q. 7. Pœnitentibus secundum.

Vt pœnitentibus secundum peccatorum differentiam episcopi arbitrio pœnitentiæ tempora decernantur.

XXXII.

Afr. cap. 10.
16. q. qu. 9.
Presbyter inconsulto episcopo.

Vt presbyter, inconsulto episcopo, non reconciliet pœnitentem, nisi absente episcopo, & necessitate cogente. Cuiuscumque autem pœnitentis publicum & vulgatissimum crimen est, quod vniuersa ecclesia nouerit, ante absidem manus ei imponatur.

XXXIII.

Afr. cap. 11.

Vt virgines sacræ, cum parentibus, a quibus custodiebantur, priuatæ fuerint, episcopi prouidentia, vel presbyteri, vbi episcopus absens est, in monasterio virginum, vel grauioribus feminis commendentur, vt simul habitantes, inuicem se custodiant, ne passim vagantes, ecclesiæ lædant estimationem.

XXXIV.

Afr. cap. 12.
De conf.
dist. 4. Ægrotantes.
Afr. cap. 12.
De conf.
dist. 1. Scenicis atque.

Vt ægrotantes, si per se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium hi qui sui sunt, periculo proprio dixerint, baptizentur.

XXXV.

Vt scenicis atque histrionibus, ceterisque huiusmodi personis vel apostaticis, conuersis vel reuersis ad Dominum, gratia vel reconciliatio non negetur.

16. qu. 6.
Presbyter
inconsulto
episcopo.

XXXVI.

Vt presbyter inconsulto episcopo virgines non consecret, chrisma vero nunquam conficiat.

XXXVII.

Vt clerici in aliena ciuitate non immorentur, nisi causas eorum iustas episcopus loci vel presbyteri locorum peruiderint.

XXXVIII.

Illud autem suggerimus, mandatum nobis, quod etiam in * Capuensi plenaria Synodo videtur statutum: non liceat fieri rebaptizationes & reordinationes, vel translationes episcoporum. Nam Cresconius Villæregiensis episcopus, plebe sua derelicta, Tubuniensem inuasit ecclesiam; & vsque hodie commonitus, secundum quod statutum fuerat, relinquere eandem, quam inuaserat plebem, contempsit. Aduersus istum, quæ pronuntiata fuerant, confirmata quidem audiuimus: sed petimus, secundum quod nobis mandatum est, vt dignemini dare fiduciam, quo iam, necessitate ipsa cogente, liberum sit nobis, rectorem prouinciæ, secundum statuta gloriosissimorum principum, aduersus illum adire; vt qui miti admonitioni sanctitatis vestræ acquiescere noluit, & emendare illicitum, auctoritate iudiciaria protinus excludatur. Aurelius episcopus dixit: Ser-

De conse.
dist. 4. Non
licet fieri.

1. q. 1. Petimus.

uata forma disciplinae, non aestimabitur appetitus, si a vestra caritate modeste conuentus, recedere detrectauerit, cum fuerit suo contemptu & contumacia faciente, etiam auctoritate iudiciaria conuentus. Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt: Hoc enim omnibus placet. Ab vniuersis episcopis dictum est: Iustum est, Placet.

XXXIX.

Afr. cap. 16.

Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt: Et illud nobis mandatum est, vt quia proxime fratres nostri Numidia duo episcopi ordinare praesumpserunt pontificem, non nisi a duodecim censeatis episcoporum celebrari ordinationes. Aurelius episcopus dixit: Forma antiqua seruabitur, vt non minus quam tres sufficiant, qui fuerint destinati ad episcopum ordinandum, propterea quia & in Tripoli forte & Arzuge interiacerent videntur barbarae gentes. Nam in Tripoli (vt asseritur) episcopi sunt quinque tantummodo, & possunt forte de ipso numero vel duo necessitate aliqua occupari. Difficile est enim, vt de quolibet numero omnes possint occurrere. Numquid debet hoc ipsum impedimento esse ecclesiasticae vtilitati? Nam & in hac ecclesia, ad quam dignata est sanctitas vestra conuenire, crebro ac pene per diem Dominicam ordinandos habemus. Numquidnam frequenter duodecim vel decem, vel multo minus adducere possum episcopos? Sed facile est mihi, duos adiungere meae paruitati episcopos vicinos. Quapropter cernit mecum caritas vestra, hoc ipsum obseruari non posse.

Sed illud est statuendum, ut quando ad eligendum episcopum conuenerimus, si qua contradictio fuerit oborta (quia talia tractata sunt apud nos) non præsument ad purgandum eum, qui ordinandus est, tres iam, sed postulentur ad numerum supradictorum vnus vel duo, & in eadem plebe, cui ordinandus est, discutiantur primo personæ contradicentium: postremo illa etiam quæ obijciuntur, pertractentur. Et cum purgatus fuerit, sub conspectu publico, ita demum ordinetur. Si hoc cum vestræ sanctitatis animo concordat, roboretur vestræ dignitatis responsione. Ab vniuersis episcopis dictum est: Placet fatis.

Afr. ca. 17.
Dist. 25.
Illud statuendum est.

* cōmunitorio nostro omnia tractata.

Honoratus & Urbanus episcopi dixerunt: Quoniam de * Concilio quædam tractata noscuntur, adiicimus etiam de die Paschæ nobis esse mandatum, ut de ecclesia semper Carthaginensi (sicut prædictum est) instruamur, & non sub angusto temporis spatio. Aurelius episcopus dixit: Si sanctitati vestræ videtur (quoniam nos spondidisse iam superius meminimus) ut singulis quibusque annis ad tractandum conueniamus, & cum conuenerimus in vnum, tunc diuulgabitur sanctus Paschæ dies per legatos, qui fuerunt in Concilio. Honoratus & Urbanus episcopi dixerunt: Nunc de præsentis cœtu petimus, ut literis prouinciam nostram de hac die informare dignemini. Aurelius episcopus dixit: Ita fiat necesse est.

Afr. c. 18.

Præsentis Concilii. ca. 1.

XLII.

Afr. ca. 19
16. qu. 1.
multis Cō-
ciliis hoc.

Epigonius episcopus dixit : Multis in Con-
ciliis hoc statutum est a cœtu sacerdotali , vt plebes
quæ in diœcesibus ab episcopis retinentur , quæ e-
piscopum nunquam habuerunt , non nisi cum vo-
luntate eius episcopi , a quo tenentur , proprios ac-
cipiant rectores , id est , episcopos. At vero quia
nonnulli , quodam dominatu adepti , communio-
nem fratrum abhorrent , vel certe , cum eleuati
fuerint , quasi in quadam arce tyrannicam ibi do-
minationem vindicant , quod plerique * stolidi ad-
uersus episcopos suos ceruices erigunt presbyteri ,
vel conuiuiss sibi concilians plebem , vel certe
persuasum maligno * & illicito eosdem velint sibi
collocare rectores , quod quidem insigne mentis
tuæ tenemus votum , frater religiose Aureli , quia
hæc sæpe oppressisti , non curando tales * petiti-
ones , sed propter eorum malos cogitatus & prae-
concinnata Concilia hoc dico , non debere recto-
rem accipere eam plebem , quæ in diœcesi *semper*
subiacuit , nec vnquam proprium episcopum ha-
buit. Quapropter , si vniuerso sanctissimo * Con-
cilio complacet hoc , quod prosecutus sum , con-
firmetur. Aurelius episcopus dixit : Fratris & con-
sacerdotis nostri prosecutioni non obsisto , sed
hoc me & fecisse & facturum esse confiteor , circa
eos sane qui fuerint concordēs , non solum circa
ecclesiam Carthaginensem , sed circa omne sacer-
dotale consortium.

XLIII.

Afr. ca. 28.

Sunt enim plerique conspirantes cum propriis

plebibus, quas decipiunt, vt dictum est, earum
scalpentes aures, ad seducendum vitiosæ vitæ ho-
mines; vel certe inflati, & ab hoc consortio sepa-
rati, qui putent propriæ plebi incumbendum; &
nonnunquam conuenti, ad Concilium venire re-
fugiunt & detrectant, sua forte ne prodantur fla-
gitia, metuentes. Dico, si placet, circa hos, non
tantum diœceses non esse seruandas, verum etiam
de propria ecclesia, quæ illis male fauerit, omnino
adnitendum, vt etiam auctoritate publica reiician-
tur, atque ab ipsis principalibus cathedris remo-
ueantur. Oportet enim, vt qui vniuersis fratribus
ac toti Concilio inhæserit, non solum sua iure in-
tegro, sed & diœceses possideat. At vero, qui sibi
met putant plebes suas sufficere, fraterna dilectio-
ne contempta, nec tantum diœceses amittant, sed
(vt dixi) etiam propriis publica careant auctori-
tate, vt rebelles. Honoratus & Urbanus episcopi
dixerunt: Summa prouisio sanctitatis tuæ hæsit
mentibus singulorum, & puto omnium respon-
sione ea quæ profequi dignatus es, probanda. V-
niuersi episcopi dixerunt: Placet, placet.

XLIV.

Epigonius episcopus dixit: In multis Conciliis Afr. c. 28.
hoc statutum est, etiam nunc hoc confirmandum
est vestra prouidentia, fratres beatissimi, vt cleri-
cum alienum nullus sibi præripiat episcopus, præ-
ter eius arbitrium, cuius fuerit clericus. Dico au-
tem Iulianum, qui ingratus est Dei beneficiis per
meam paruitatem in se collatis, ita temerarium &
audacem extitisse, vt eum qui a me baptizatus est,

cum esset puer egentissimus, mihi ab eodem commendatum; cumque multis annis a me aleretur, atque increfceret, hunc, ut dixi, baptizatum in ecclesia mea per manum paruitatis meae constat, (idem in dioecesi Mapaliensi lector esse coeperat, imo annis ferme duobus legerat) nescio quo contemptu humilitatis meae, idem Iulianus arripuit, * quem dicit, quasi proprium ciuem sui loci Vza- ritani, me inconsulto, usurpare: nam & diaconum illum ordinavit: hoc si liceat, pateat haec licentia a vobis, beatissimi fratres: sin minus, tam impudens cohibeatur, nec se misceat communioni cuiusquam. Numidius episcopus dixit: Si non postulata neque consulta tua dignatione, id videatur fecisse Iulianus, iudicamus omnes inique factum atque indigne. Quapropter nisi idem Iulianus correxerit errorem suum, & cum satisfactione eundem clericum, quem fuit ausus ordinare, reuocauerit tuae plebi, contra statuta Concilii faciens, contumaciae suae, separatus a nobis, excipiet iudicium. Epigonius episcopus dixit: Aetate pater, & ipsa promotione antiquissimus, ut laudabilis, frater & collega noster Victor, vult hanc petitionem generalem omnibus effici.

XLV.

Afr. ca. 22. Aurelius episcopus dixit: Sermonem meum admittite, fratres. Contingit nonnunquam, ut postulentur ab ecclesiis quae praepositis egent, vel episcopis, vel presbyteris: & tamen memor statutorum, id sequor, ut conueniam episcopum eius, atque ei inculcem, quod eius clericus a qualibet ecclesia

clesia postuletur. Sed forte in hodierno non reluctati sunt, & ne quando contingat vt reluctentur, cum fuerint a me in hac causa postulati, quem scitis multarum ecclesiarum & ordinandorum causam sustinere. Iustum est ergo, vt quemlibet confacerdotum conueniam, cum duobus e consortio nostro vel tribus testibus. Si vero indeuotus extiterit, quid censet caritas vestra faciendum? Ego

* Subintellige, Africa tantum, non mundi totius.

* enim cunctarum ecclesiarum, dignatione Dei, vt scitis, fratres, sollicitudinem sustineo. 2. Cor. II.

Numidius episcopus dixit: Fuit semper hæc licentia huic sedi, vnde vellet, & de cuius nomine fuisset conuentus, pro desiderio cuiusque ecclesiæ ordinare episcopum. Epigonius episcopus dixit: Bonitas sequestrat possibilitatem. Minus enim præsumis, frater. Et cum te bonum & clementem omnibus reddis, (habes enim hoc in arbitrio) satis est vt satisfiat personæ vnius cuiusque episcopi in prima tantummodo conuentione. Si autem quodlibet huic sedi vindicandum fuerit sibi arbitratus, necesse habes tu omnes ecclesias suffulcire. Vnde tibi non potestatem damus, sed tuam assignamus, vt liceat voluntati tuæ semper & tenere quem voles, vt præpositos plebibus vel ecclesiis constituas, qui postulati fuerint, & vnde voles. Postumianus episcopus dixit: Deinde, qui vnum habuerit, numquid debet illi ipse vnus presbyter auferri? Aurelius episcopus dixit: Sed episcopus vnus esse potest, per quem, dignatione diuina, presbyteri multi constitui possunt: vnus autem episcopus difficile inuenitur constituendus. Quapropter si ne-

cessarium episcopatus quis habet presbyterum, & vnum (vt dixisti frater) habuerit, etiam ipsum ad promotionem dare debet. Postumianus episcopus dixit: Ergo si habet alius abundantes clericos, debet mihi alia plebs subuenire. Aurelius episcopus dixit: Sane, quomodo ecclesie alterius tu subueneris, persuadetur illi qui plures habet clericos, vt vnum tibi ordinandum largiatur.

XLVI.

Afric. c. 23.

Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt: Audiuius constitutum, vt dioceses non mereantur episcopos accipere, nisi cum consensu eius, sub quo fuerint constituta. Sed in prouincia nostra, cum aliqui forte in diocesi (concedente eo episcopo, in cuius potestate fuerant constituta) ordinati sunt episcopi, etiam dioceses sibi vindicant. Hoc & corrigi caritatis vestrae iudicio, & inhiberi de cetero debet. Epigonius episcopus dixit: Singulis episcopis seruatum est quod decebat, vt ex massa diocesum nulla caperetur, vt proprium episcopum habuisset, nisi ipse consensum adhibuisset concedendi. Sufficiat enim si consenserit, vt eadem diocesis permessa proprium tantum episcopum habeat, & ceteras sibi non vindicet dioceses, quae exempta de fasce multarum, sola meruit honorem episcopatus suscipere. Aurelius episcopus dixit: Non dubito caritati vestrae omnium placere, eum qui in diocesi, concedente episcopo qui matricem tenuit, solam eandem retinere plebem, in qua fuit ordinatus.

Item placuit, vt præter scripturas canonicas, Cod. Can. cap. 24.
nihil in ecclesia legatur sub nomine diuinarum
scripturarum. Sunt autem canonicæ scripturæ,
Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deutero-
nomium, Iesus Naue, Iudicum, Ruth, Regno-
rum libri quatuor, Paralipomenon libri duo, Iob,
Psalterium Dauidicum, Salomonis libri quinque,
Libri duodecim prophetarum, Isaias, Ieremias,
Ezechiel, Daniel, Tobias, Iudith, Esther, Esdræ li-
bri duo, Machabæorum libri duo. Noui autem te-
stamenti, euangeliorū libri quatuor, Actuum apo-
stolorum liber vnus, Pauli apostoli epistolæ tredecim,
eiusdem ad Hebræos vna: Petri apostoli duæ,
Ioannis apostoli tres, Iudæ apostoli vna, & Iacobi
vna, Apocalypsis Ioannis liber vnus.

Quidam vetustus codex sic habet: De confirmando isto Canone
transmarina ecclesia consulatur.

Hoc etiam fratri & confacerdoti nostro Boni-
facio, vel aliis earum partium episcopis, pro confir-
mando isto Canone, innotescat, quia a patribus ista
accepimus in ecclesia legenda. Liceat etiam legi Afric. 17.
passiones martyrum, cum anniuersarii dies eorum
celebrantur.

Licet istud cap. 47. in præsentī exemplari, tamquam aliquod hu-
ius Concilii capitulum habeatur, in aliis tamen certis Conciliorum
libris dicitur esse Carthaginensis Concilii 24. capitulum, celebrati
post consulatum Honorii duodecimum, & Theodosii octauum,
quorum annus currit sub Bonifacio papa.

De Donatistis placuit, vt consulamus fratres & Afric. 16.
1. quest. 4.
placuit vt
de infantibus.
confacerdotes nostros Siricium & Simplicianum,

de solis infantibus, qui baptizantur penes eosdem, ne quod suo non fecerunt iudicio, cum ad ecclesiam Dei salubri proposito fuerint conuersi, parentum illos error impediatur, * ne prouehantur sacri altaris ministri. Quibus insertis, Honoratus & Vrbanus episcopi legati prouinciæ Mauritaniae Sitiphensis, dixerunt: Iam dudum, cum apud sanctitatem vestram allegarem scripta, dilati sumus, ea contemplatione, quod fratres nostri aduenire possent de Numidia legati: sed quia non pauci dies sunt, quibus expectati, minime uenerunt, ultra prætermittere quæ nobis mandata sunt a nostris coepiscopis, non oportet: atque ideo, fratres, suggestionem nostram libenter admittite. De fide enim Nicæni tractatus audiuius. Verum & de sacrificiis inhibendis post prandium, ut a ieiunis, sicut dignum est, offerantur, & tunc & nunc confirmatum est.

XLIX.

11. quæst. 3.
Placuit ut
episcopi.

^a Placuit, ut episcopi, presbyteri, diaconi, vel quicumque clerici, qui nihil habentes ordinantur, & tempore episcopatus vel clericatus sui, agros vel quæcumque prædia nomine suo comparant, tamquam rerum dominicarum inuasionis crimine teneantur obnoxii, nisi admoniti, ecclesiae eadem ipsa contulerint. Si autem ipsis proprie aliquid liberalitate alicuius, vel successione cognationis obuenerit, faciant inde quod eorum proposito congruit. Quod si a suo proposito retrorsum exorbitauerint, honore ecclesiastico indigni, tamquam reprobi, iudicentur.

L.

Aurelius episcopus dixit: Quoniam igitur vni-
uersa arbitror fuisse tractata, si omnia cum animo
vestro conuenerunt, sermone vestro cuncta robo-
rate. Vniuersi episcopi dixerunt: Omnibus hæc
placuerunt, & hæc nostra subscriptione firmamus.
Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ
Carthaginensis, huic decreto consensi, & relecto
subscripsi. Epigonius episcopus Bullensis regionis,
subscripsi. Augustinus episcopus plebis Hipponæ
Regiensis, subscripsi. Similiter & omnes episcopi,
quadraginta quatuor numero, subscripserunt.

Codex
Can. c. 32.

ALTERA EDITIO
QVORVMDAM CAPITVLORVM
CONCILII CARTHAGINENSIS III.

ex codice Canonum desumpta.

Ωςτε δὸν Τεμπόλεως ἕνα ἐπίσκοπον
εἰς τοποτηρησίαν ἐλθεῖν· καὶ ὡςτε
Ⓞ πρεσβύτερον ἐκεῖσε δὸν πέντε
ἀκούεσθαι ἐπισκόπων.

*Vt de Tripoli vnus episcopus in
legationem veniat: & vt
presbyter ibidem a quinque
episcopis audiatur.*

ιδ'.

ΟΜΟΙΩΣ ἤρεσεν δὸν Τε-
πόλεως, διὰ πλεὺ τῆς χώρας ἐν-
δξαν, ἕνα ἐπίσκοπον εἰς τοποτηρησίαν
ἐλθεῖν, καὶ ἵνα ὁ πρεσβύτερος ἐκεῖ-
σε δὸν πέντε ἀκούεται ἐπισκόπων·
καὶ ὁ διάκονος δὸν τριῶν, ὡς αἰώ-
τερον εἶρηται τῷ ἰδίου ἀπὸ δὴλον ὅτι
ἐπισκόπου παρκαθημένου.

XIV.

ITEM placuit de Tripoli, pro-
pter inopiam prouinciæ, vt
vnus episcopus in legationem
veniat, & vt ibi presbyter a quin-
que audiatur episcopis, & dia-
conus a tribus, vt superius me-
moratum est, proprio episcopo
residente.

Carthag. 3.
cap. 2.

De diuersis ordinibus ecclesie
seruientibus: ut si quis in cau-
sam criminis incurrerit, &
abnuerit iudiciū ecclesiasti-
cum, debeat periclitari: &
ut filii sacerdotum specta-
cula secularia non adeant.

Περὶ διαφορῶν τῶν ἐξων τῆ ἐκκλη-
σία δουλεύουσων ὥστε ἐὰν τις εἰς
ἐκκλησιαστικὸν πρῶμα ἀπει-
σῆ, καὶ παραπτώσῃ τὸ ἐκκλη-
σιαστικὸν δικαστήριον, ὁφείλει
τοιοῦτον κινδυνῶσαι· καὶ ὥστε τὰ
τέκνα τῶν ἱερέων κοσμικοῖς θεω-
λοῖς μὴ προσείναι.

XV.

Carthag. 3.
cap. 9.

Item placuit, ut quisquis epi-
scoporum, presbyterorum, &
diaconorum, seu clericorū, cum
in ecclesia ei fuerit crimen insti-
tutum, vel ciuilibus causa fuerit
commota, si relicto ecclesiasti-
co iudicio, publicis iudiciis pur-
gari voluerit, etiam si pro ipso
fuerit prolata sententia, locum
suum amittat; & hoc in crimina-
li actione: in ciuili vero perdat
quod euicit, si locum suum ob-
tinere maluerit. Hoc etiam pla-
cuit, ut a quibuscumque iudici-
bus ecclesiasticis ad alios iudices
ecclesiasticos, ubi est maior au-
toritas, fuerit prouocatum:
non eis obsit, quorum fuerit so-
luta sententia, si conuinci non
potuerint, vel inimico animo iu-
dicasse, vel aliqua cupiditate aut
gratia deprauati. Sane si ex con-
sensu partium electi fuerint iu-
dices, etiam a pauciore numero
quam constitutum est, non li-
ceat prouocari: & ut filii sacer-
dotum spectacula secularia non
exhibeant, sed nec spectent: li-
cet hoc semper Christianis om-
nibus interdictū sit, & ubi bla-
sphemix sunt, non accedant.

Carthag. 3.
cap. 11.

κακήρυκται, ὥστε ὅπου βλασφημίαι εἰσὶ, μὴ προσείναι.

εἰ.

Ομοίως ἤρρεσεν, ἵνα ὅστις δὴποτε
τῶν ἑπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ δια-
κόνων ἢ κληρικῶν, πρῶτος αὐτῶν
ἐκκλησιαστικὸς ἢ πολιτικὸς ἐν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ κινουμένων, ἐὰν ἀπειπώμενος
τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, δημο-
σίοις θελήσῃ καταρτῶσαι δικαστήριον
καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἢ ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῶν,
ὁμοίως τῶν ἰδίων τόπων ἀποπέσει· ἐπεὶ
μὲν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπὶ δὲ πο-
λιτικῶν, ἀποπέσει τὸ εἰς ὃ ἐνίκησεν,
ἐὰν τῶν ἰδίων τόπων θελήσῃ κατέχειν.
καὶ τῶν γε μὴν ἤρρεσεν, ὥστε ἐὰν ἀπὸ
οἰωνδὴποτε δικαστῶν ἐκκλησιαστικῶν
ἐπὶ ἄλλοις δικασταῖς ἐκκλησιαστικῶν
ἐρχομέναις μείζονα πλὴν αὐτῶν ἐκ-
κλησιαστικῶν γίνωται, μηδὲν βλάπῃεν τοῦ-
τοις ὧν ἢ ὑπὲρ αὐτῶν λύεται, ἐὰν ἐλεγχθῶ-
ναι μὴ δυνατῶσιν, ἢ καὶ ἐχθρῶν ἢ καὶ
προσάσσαν δέδικα κέναι, ἢ ἕνεκα
εἰλεῖν ἀποφθαρίωναι. ἐὰν δὲ καὶ σω-
μνεσιν τῶν μερῶν ἐπιλεγῶσιν ὡς
δικασταῖς, εἰ καὶ ὀλιγώτεροι ἴσονται
τῶν ὀρεθέντων, μὴ ὀξείναι ἐκκαλε-
σθαι· ὥστε τὰ τέκνα τῶν ἱερέων θεω-
λοῖα κοσμικὰ μὴ ἐκτελεῖν, μηδὲ θεω-
ρεῖν. τῶν δὲ πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς αἰεὶ

ANNO CHRISTI 397.

Ωσε μηδενά Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἔκληψεν ἵνα λαμβανέν και ὡσε εἰς αἰαγώσας γαμετας λαμβανέν και ἵνα κληρικὸι γυναικῶν ἀπέχωνται κὲ πῶω δει και εἴ ἢ αὐτῶν, ἢ τὰς ἀφ' ἑαυτῶν καθεροδοται.

15.

Ομοίως ἤρρεσεν ἵνα Ἐπίσκοποι και πρεσβύτεροι ἔ διακονοι, ἐκλήπιτες μη γίνωνται, ἢ πρεσβυτεροι, μηδὲ ἐκ τῶν υἱῶν αἰσθητῶν ἢ ἀπὸν πρᾶγματος ἑσφωλω ποιέζωνται ὁφείλοισι ἵδὲ ἀποβλέψαι εἰς τὸ γεγραμμένον· οὐδεὶς στρατιώτης ἢ ἄλλος ἐμπλέξῃ ἑαυτὸν πρεσβυτεροκοσμικοις. ἤρρεσεν, ὡσε εἰς ἀναγνώσας εἰς τὸ καιρὸν τῆς ἡβης ἐρχόμενος, ἀνακαλέσθαι ἢ συμβεῖσαι ἀγαθέα, ἢ ἐκράτειαν ὁμολογεῖν. ὁμοίως ἤρρεσεν, ἵνα κληρικὸς, ἐὰν γρηματὰ δῶ εὐχρησῆσθαι, τὰ γρηματὰ λάβῃ· ἐὰν εἶδος, ὅσον δέδωκε, λάβῃ. κὲ ἵνα πρεσβυτεροκοσμικοὶ ἐνιαυτῶν, μήτε διάκονοι χροτογῶνται, ἀλλὰ οἱ ἀναγνώσται δῆμον μὴ πρεσβυτεροκοσμικοὶ.

Ωσε ἐκάστῳ ἐπαρχίᾳ διὰ τὸ μακροδαπέδες πρεσβυτεροκοσμικοὶ ἔχον ἵδιον.

16.

ἤρρεσεν ἵνα ἡ Μαυριτανία Σιληφένσις, ὡσε ἡ τῆς πρεσβυτεροκοσμικοῦ τῆς Νυμιδικῆς χώρας, ἢ ἐκ τῶν σιλωδάδου καὶ ἰσχυρῶν, ἵδιον ἐχῆ πρεσβυτεροκοσμικοῦ. σιλωμνέσθαι πάντων τῶν πρεσβυτεροκοσμικῶν τῶν Αφρικανῶν ἐπαρχῶν, και πάντων Ἐπισκόπων, διὰ τὸ μακροδαπέδες, ἔχον ἐπεστράτη.

Vt nullus episcopus, presbyter, & diaconus conductor existat: & ut lectores uxores accipiant, & clerici abstineant ab usuris: & quo tempore vel ipsi, vel virgines consecrentur.

XVI.

Item placuit, vt episcopi presbyteri, & diaconi non sint conductores, aut procuratores, neque vilo turpi negotio & inhonesto victum quærant, quia respicere debent scriptum esse: Nullus militans Deo, implicat se negotiis secularibus. Item placuit vt lectores, cum ad annos pubertatis peruenerint, cogantur aut uxores ducere, aut continentiam profiteri. Item placuit, vt clericus, si commodauerit pecuniam, pecuniam accipiat: si speciem, quantum dederit accipiat: & vt ante XXV. annos ætatis nec diaconi ordinentur, nec virgines consecrentur; & vt lectores populum non saluent.

Carthag. 3. cap. 15.

2. Timoth. 2. Carthag. 3. cap. 19.

Carthag. 3. cap. 16.

Vt unaquaque provincia propter longinquitatem, primatem habeat proprium.

XVII.

Placuit, vt Mauritania Siphensis, vt postulauit, primatem provincie Numidie, ex cuius coetu separatur, vt suum habeat primatem: quem consentientibus omnibus primatibus provinciarum Africanarum, vel omnibus episcopis, propter longinquitatem habere permiffa est.

*Si quis clericus ordinatur, mone-
ri debet constituta seruare:
& ut corporibus defuncto-
rum eucharistia non detur,
nec baptismus: & ut per sin-
gulos annos per omnes pro-
uincias ad Concilium me-
tropolitani conueniatur.*

XVIII.

Carthag. 3. cap. 3. Item placuit, vt ordinatis epi-
scopis vel clericis, prius ab ordi-
natoribus suis placita Concilio-
rum auribus eorum inculcen-
tur: ne se aliquid contra statuta
Concilii fecisse poeniteat. Item
placuit, vt corporibus defun-
ctorum eucharistia non detur:
scriptum est enim: *Accipite &
edite*: cadauera autem nec acci-
pere possunt, nec edere: & ne
iam mortuos homines baptizari
faciat presbyterorum ignauia:
pro qua re confirmandum est in
Carthag. 3. hac sancta Synodo, vt secundum
cap. 2. Nicæna statuta, propter causas
ecclesiasticas, quæ ad perniciem
plebium sæpe veterascunt, sin-
gulis quibusque annis Conci-
lium conuocetur, ad quod om-
nes prouinciæ, quæ primas sedes
habent, de Concilio suis binos,
aut quantos delegerint, episco-
pos legatos mittant: vt congre-
gato conuentu plena possit esse
auctoritas.

*Vt si quis episcopus accusatur,
ad primatem ipsius prouin-
ciæ causa deferatur.*

XIX.

Carthag. 3. Aurelius episcopus dixit:
cap. 7. Quisquis episcoporum accusa-
tur, ad primatem prouinciæ ip-
sius causam deferat accusator,

Εάν τις κληρικὸς χροτονῆται, ὁφεί-
λει ὑπομιμνήσκειν τῶν ὁρί-
σθαι φυλάττειν· καὶ ἵνα τοῖς σώμασι
τῶν ἀποθανόντων εὐχαρίστια μὴ
διδῶται, μηδὲ βάπτισμα· καὶ ἵνα
καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς πάσας τὰς
ἐπαρχίας πρὸς σινώδον ὁ μη-
τροπολίτης ἔρχωνται.

ιη'.

Ομοίως ἤρρεσεν, ὥστε χροτονεῖν μὲν
ἐπισκοποῦ ἢ κληρικοῦ, πρὸ τῆς ἀπο-
θνήσκουσας τῶν χροτονούντων αὐτῶν τὰ δεδωμένα
τῆς σινώδου εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν ἐπι-
θεῖν· ἵνα μὴ ποιούμενοι καὶ τὸ ὄρον τῆς
σινώδου μεταμεληθῶσιν. ὁμοίως ἤρ-
ρεσεν, ἵνα τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων εὐ-
χαρίστια μὴ δοθῆν· γέγραπται γὰρ λαβέ-
τε, φάγετε. τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα οὐ-
δέ λαβεῖν δύναται, οὐδέ φαγεῖν. Ἐἵνα
μὴ τῶν ἡδὴ τελευτώντων βαπτισθῶσιν
ποίησιν ἢ τὸ πρεσβυτέρων ἀγνοία. διὸ βε-
βαιώτερον ὅστις ἐν ταύτῃ τῇ ἀρχῇ σινώ-
δου, ὥστε καὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ ὁρίσθαι διὰ
τὰς ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας, ἀγνοίας πλ-
λάκις πρὸς ὄλεθρον ἔλασεν παλα-
ουῶνται, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν σινώδου
συγκαλεῖσθαι, πρὸς τὴν πάντας οἱ τὸ ἐπι-
σκοπῶν τὰς πρώτας καθεδράς ἐπέχοντες,
ὅτι τῶν οἰκείων σινώδων δύο, ἢ καὶ ὅσους
ἐπιπέξωνται, ἐπισκόπους τοποτηρητὰς ἀ-
ποσείλωσιν ἵνα ἐν τῇ σινωθῶσιν σινω-
θῶσιν πλήρης εἶναι δυνήσῃ ἢ αὐθεντία.

Ὡστε ἐπισκοποῦ κατηγορημένου, πρὸς
τὴν σινωθῶσιν τὸ αὐτῶν ἐπαρχίας
τὸ πρῶτον ἀνερχθῆναι.

ιθ'.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν ἐάν τις
ἐπίσκοπος κατηγορηθῆται, πρὸς
τοῖς τῶν αὐτῶν ἀρχῆς πρὸς τὸ σινωθῶσιν ὁ κα-
τηγορῶν

ANNO
CXXXVII
397.

ANNO
 CHRISTI
 397.

ἡγορος ἀναγὰρ τὸ παρῆμα· καὶ μη-
 δὲ δὸτὸ τῆς κοινωνίας καλυπθῆναι κατῆ-
 γοροῦ μὲρος, εἰ μὴδ' αὖτὸ παρὸς δόλο-
 γίῳ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς ἐπιπλεχού-
 των δικάζειν, γραμμασι παροκλη-
 θεῖς, τῇ ὠρισμένῃ ἡμέρᾳ οὐδαμῶς
 ἀπαντήσοι, τῆς ἑστίν, ἐν τῷ παροδο-
 μίας μὲρος ἀφ' ἧς ἡμέρας φανείη τὰ
 γραμμασι δεξιά μὲρος. εἰ δὲ ἀλλοθί-
 νας καὶ ἀναδικαστικὰς αἰτίας δόπο δει-
 ξῆται αὐτὸν καλυπτάσας ἀπαντήσαι
 παρὸς δόλογιαν τῆς κατ' αὐτὸ παρο-
 πεθέντων, ἐν τῷ ἐτέρῳ μὲρος ἀκεραία
 ἐχέτω βιχέρειαν μὴ δὲ τὸ δὲ περὶ
 μὲρος μὴ κοινωνήσῃ, ἕως οὐ καθαρός
 δόπο δεχθῆναι. εἰ δὲ παρὸς σύμπταν τὴν
 ἐπίσταν σῶσον ἀπαντήσαι μὴ βελη-
 θεῖη, ἵνα καὶ ἐκεῖ τὸ παρῆμα αὐτὸ
 παρωσθῆ, αὐτὸς καθ' αὐτὸ τὸ κατὰ δὲ
 κης τὸ ἴδιον ἐκπεφωκέναι κριθῆ-
 σε· ἐν τῷ καιρῷ ὡς κοινωνεῖ, μὴδὲ
 ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ, μὴδὲ ἐν περι-
 κίᾳ κοινωνήσῃ. ὁ ὅτι πύτου κατῆγορος,
 εἰ μὴδ' αὖτὸ δόπο δεχθῆναι ἐν αἷς ἡμέ-
 ραις γυμνάσεται τὰ τῷ παρῆματι,
 μηδαμῶς καλυπθῆναι δὸτὸ τῆς κοινωνίας·
 εἰ δὲ ποτε ἐλλείψῃ αὐτὸν ὑποσύ-
 ρας, δόπο δεχθῆναι τῆς κοινωνίας τῆς
 ἐπισκόπου, αὐτὸς δὸτὸ τῆς κοινωνίας
 ἐκκλησίᾳ ὁ κατῆγορος οὕτως μὲρος,
 ὡς μὴ τὸ βιχέρειαν αὐτῷ ἀφαρῆσθαι
 τὴν κατῆγορίας τῷ παρῆματος, εἰ μὴ
 δαυθῆναι δόπο δεξίαι καὶ τῷ παροδο-
 σμίδου, οὐχὶ μὴ τελεγκέναι, ἀλλὰ μὴ
 δεδωῆσθαι ἀπαντήσαι ἐκείνου δήλου
 ὄντος, ὡς ἐν τῷ κινεῖσθαι τὰ τῷ παρῆματι ἐν τῷ
 ἐπισκόπων δικαστηρίῳ, εἰ μὴδ' αὖτὸ ἰδίῳ παρῆματι,
 μὴ μὲρος τοῦ ἐκκλησια-
 στικῶς, δελεῖσθαι ἐπιβαλέσθαι.

De presbyteris, vel clericis accusatis.

Γεὺλ̄ πρεσβυτέρων ἔκκλησιῶν κατηγορουμένων.

ANNO CIVITATIS 397.

XX.

Cartha. III. cap. 8.

Si autem presbyteri vel diaconi fuerint accusati, adiuncto sibi ex vicinis locis cum proprio episcopo, legitimo numero collegarum, quos ab eodem accusati petierint, id est vna secum in presbyteri nomine sex, in diaconi tres, ipsorum causam discutiant, eadem dierum & dilationum, & a communione remotionum, & discussione personarum inter accusatores & eos qui accusantur, forma seruata. Reliquorum autem clericorum causas etiam solus episcopus loci agnoscat, & finiat.

Εὰν δὲ πρεσβυτέρῳ ἢ διάκονοι κατηγορηθῶσι, πρεσβυτέρου ἕνεκα μίμναι ἀελθῶν ἢ ἐκ τῆς πλησιαζούσης ἐποποιείας ἀρεσκῶν ἐπισκόπων, οὐκ ἔστι κατηγορούμενοι αἰτήσοι. ἢ ἔστι, ἐπὶ ὀνόματι ἑπρεσβυτέρου ἕξ, ἢ διακόνου τριῶν· σὺ τούτοις αὐτοῖς ὁ ἴδιος ἢ κατηγορουμένων ἐπίσκοπος τὰς αἰτίας αὐτῶν ἕξε(α)σ, ἢ αὐτῶν ἡμερῶν ἢ ὑπεδέσεων ἢ ἕξετάσεων ἢ προσώπων μεταξὺ τῶν κατηγορούντων ἢ κατηγορουμένων * τόπου Φυλαπιομένη. ἢ ἡ γειτονικῶν κληρικῶν τὰς αἰτίας ἕκ μόνος ὁ ἐκείνου ἐπίσκοπος διαγνώσῃ ἢ πῆραποσῃ.

Vt filii clericorum in matrimonio non iungantur hæreticis.

Ὡστε τὰ τέκνα τῶν κληρικῶν εἰ σωματικῶς μὴ συνάψεται ἀιρετικῶς.

XXI.

Cartha. III. cap. 12.

Iterum placuit vt filii clericorum gentilibus, vel hæreticis, matrimonio non iungantur.

Ὁμοίως ἤρρεσεν, ὥστε τέκνα τῶν κληρικῶν ἐθνικῶς ἢ ἀιρετικῶς γαμικῶς μὴ συνάψεται.

Vt episcopi vel clerici in eos qui non sunt catholici, nihil conferant.

Ὡστε ἐδὼν ἐπίσκοποις καὶ ἐδὼν κληρικῶς μηδὲνα σωματικῶν τοῖς μη ὀρθοδόξοις χειρισθῶν, εἰ καὶ συγγενεῖς ἐπὶ μὲν ὄσιν.

XXII.

Cartha. III. cap. 13.

Et vt in eos qui catholici Christiani nō sunt, etiam si confanguinei fuerint, per donationes rerum suarum episcopi vel clerici nihil conferant.

Μηδὲν διὰ δωρεᾶς τῶν οἰκείων πραγμάτων, ὡς εἶρη, ἐδὼν ἐπίσκοποις ἢ κληρικῶς τούτοις σωματικῶν.

Vt episcopi trans mare non proficiantur.

Ὡστε ἐδὼν ἐπίσκοποις πῆραν θαλάσσης μὴ ἀποδημεῖν.

XXIII.

Cartha. III. cap. 18.

Item, vt episcopi trans mare non proficiantur, nisi consulto primæ sedis episcopo suæ cuiusque prouinciæ: vt ab eo præcipue possint fumere formatam vel commendationem.

Ὁμοίως ἐπίσκοποι πῆραν θαλάσσης μὴ ἀποδημεῖται, εἰ μὴ μὲν Φίματος ἢ πρεσβυτέρου καὶ ἐδρας τῶ ἰδίου ἐκείνης χώρας ἐπίσκοπος· τὸ ἔστι, εἰ μὴ ἀπ' αὐτῶν ἢ πρῶτοντος κατ' ἐξουσίαν.

Ως ἐκ τῶν τῶν κανονικῶν γραφῶν, μη-
δὲν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγνώσκεισθαι.

*Vt præter scripturas canonicas
nihil in ecclesia legatur.*

XXIV.

Ομοίως, ἵνα ἐκ τῶν τῶν κανονικῶν
γραφῶν, μηδὲν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνα-
γνώσκεισθαι, ἐπὶ ὀνόματι τῶν γραφῶν.
εἰσὶ δὲ αἱ κανονικαὶ γραφαί, τῶν ἐστὶ,
Γένεσις, Ἐξοδος, Λευιτικόν, Αριθμοί,
Δευτερονόμιον, Ἰησοῦς ὁ τῆς Ναυῆ, Ρούθ,
Κριταί, τῶν βασιλευσίν τέσσαρες, τῶν
παλαιολογικῶν βιβλίοι δύο, Ἰακώβ,
Ψαλμῶν, Σολομῶνος βιβλίοι πέν-
τε, τῶν προφητῶν βιβλίοι δώδεκα,
Ἠσαΐας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκιήλ, Δανιήλ,
Τωβίας, Ἰουδίθ, Ἐσθήρ. Ἐσθέρ βιβλίοι
δύο. Τῆς νέας διαθήκης, Βασιλεία τέ-
σσαρες, πρῶτος ἀποστόλων βιβλός
μία, Ἐπιστολαὶ Παύλου δεκά τέσσαρες,
Πέτρου ἀποστόλου δύο, Ἰωάννου ἀποστό-
λου τρεῖς, Ἰακώβου ἀποστόλου μία,
Ἰούδα ἀποστόλου μία. Ἀποκάλυψις
Ἰωάννου, βιβλός μία. τῶν δὲ τῶν ἀ-
δελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἡμῶν Βονιφα-
τίου ἑπὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ἀπὸν μερῶν Ἐπι-
σκοπῶν, πρὸς βεβαίωσιν τῶν προκει-
μῆνου κανόνος γνωρισθῆναι, ἐπειδὴ πρὸς
τῶν πατέρων ταῦτα ἐν ἐκκλησίᾳ ἀναγνώσκεισθαι παρελέβομεν.

Item placuit vt præter scri-
pturas canonicas nihil in eccle-
sia legatur sub nomine diuina-
rum scripturarum. Sunt autem
canonica scriptura, id est, Ge-
nesis, Exodus, Leuiticus, Nume-
ri, Deuteronomium, Iesus Naue,
Iudices, Ruth, Regum libri IV.
Paralipomenon libri I I. Iob.,
Psalterium, Salomonis libri V.
Libri XII. prophetarum, Isaias,
Ieremias, Ezechiel, Daniel, To-
bias, Iudith, Esther, Eldrae libri
II. Machabæorum libri II. Noui
testamenti, Euangeliorum libri
IV. Actuum apostolorum liber
I. Epistolæ Pauli XIV. Petri
apostoli epistolæ II. Ioannis apo-
stoli III. Iacobi apostoli I. Iudæ
apostoli I. Apocalypsis Ioannis
apostoli liber I. Hoc etiam fra-
tri & confacerdoti nostro Bo-
nifacio, vel aliis earum partium
episcopis, pro confirmando isto
Canone innotescat, quia a patri-
bus ista accepimus in ecclesia le-
genda.

Cartha. III.
cap. 47.

Περὶ Ἐπισκοπῶν καὶ τῶν ἐπιτροπῶν τά-
ξεων τῶν ἁγίων μυστήρια ψιλα-
φουσῶν, ἠρέσαν δὸς ζωακῶν
ἐκκρατῆεσθαι.

*De episcopis, vel sequentibus or-
dinibus, qui sacrosancta my-
steria contrectant, placuit ab
uxoribus contineri.*

XXV.

Αὐρήλιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· πρὸς
τίμημι ἀδελφοὶ πρῶτοι πρὸς πύ-
τοις, ἐν τῶν ἀναφίρεσθαι ἐνεκεν ἐκκρα-
τείας τῶν ἐν ταῖς ἰδίαις ζωακῶν ἡνῶν
τῶν κληρικῶν, Ἐξαρέτως ἀναγνώσων, ἃ
ἔν ἐν διαφόροις συνόδοις βεβαίωσθαι
ὡς τῶν ὑποδιακόνων τῶν πρὸς ἱερέων
Concil. Tom. 3.

Aurelius episcopus dixit: Ad-
dimus fratres carissimi præter-
ea, cum de quorundam clerico-
rum, quamuis lectorum, erga
uxores proprias incontinentia
referretur, placuit, quod & in di-
uersis Conciliis firmatum est, vt
subdiaconi, qui sacra mysteria
Sff ij

Carthag. V.
cap. 3.

Anno CCCC 197.

contrectant, & diaconi, & presbyteri, sed & episcopi secundum priora statuta etiam ab vxoribus se contineant, vt tamquam non habentes videantur esse: quod nisi fecerint, ab ecclesiastico remoueantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc non cogi, nisi maturiori ætate. Ab vniuerso Concilio dictum est: Quæ vestra sanctitas est iuste moderata, & sancta, & Deo placita sunt, confirmamus.

Cartha. III. cap. 10.

Vt res ecclesie nemo distrahat.

XXVI.

Carthag. V. cap. 4.

Item placuit, vt res ecclesie nemo vendat: quod si reditus non habet, & aliqua nimia necessitas cogit, hoc insinuandum esse primati prouincie ipsius, vt cum statuto numero episcoporum, vt eum faciendum sit, arbitretur. Quod si tanta vrget necessitas ecclesie, vt non possit ante consulere; saltem vicinos testes conuocet episcopos, curans ad Concilium omnes referre sue ecclesie necessitates: quod si non fecerit, reus Deo & Concilio venditor, honore amisso, teneatur.

κλζ. Ομοίως ηρεσεν, ινα παρρησια οικησιαστικον μηδεις παρεσση. υπερ παρρησια εδω παρεσσοδεις μη εχη, και πολλη ιως επειρηνη ανανη, ε πο εμφανιζεσθαι το παροσθλονη της αυτης επαρχιας, η μη ε ωλεσμενου δεσπομο ε επισκοπων βεβλησθαι, τε δε παρρησια. ει η ποσυντη επειρηνη ανανη ε οικησιας, ως μη δυνασθαι παρ ε πολλων βουλησθαι, η εδω χτηνωτας εις μαρτυρειω καλεση ο επισκοπος, φρονιδα ποιημενου ε εδοδεξεν τη σωδω πασας τας συμβασιας τη οικησια αυτη παρρησιας ο η μη ποιηση, ιτωθιως το δεω και τη σωδω φανη, και ελλοτει της οικειας ημης.

Presbyteri & diaconi in grauiore culpa conuicti, manus impositionem, tamquam laici, nequaquam suscipiant.

Γρεσθυηροι και διακονοι επη βαρυτηω ανδρηματι ελεχθεντες, χηροσσαν, ως λαϊκοι, μηδαιως ιτωδεξωνται.

XXVII.

Carthag. V. cap. 1.

Item confirmatum est, vt si quando presbyteri vel diaconi in aliqua grauiori culpa conuicti fuerint, qua eos a ministerio necesse sit remoueri, non eis manus

κλζ. Ομοίως εβεβαιωθη, ως εαν ποτε πρεσβυηροι η διακονοι, επη βαρυτηω ανδρηματι ελεχθωσι τη αναικαιως αυτων η λειτουργιας εδοκουνση, μη

ANNO
CHRISTI
397.

Ἐπιτίθειται αὐτοῖς χεῖρας ὡς μετανο-
οδῶν, ἢ ὡς πρῶτοις λαϊκοῖς· μηδὲ ἔπι-
ξέπεισθαι αὐτοῖς, ὡςτε ἀναβαπτίζομενους
πρὸς τὸ κλήρικον βαθμὸν προσκόπιεν.

Πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ κληρικοί,
οἱ ἐν τῷ ἰδίῳ πρᾶγματι ἐκκλησίαν
παρέχοντες ἔπι τὰ πρᾶν τῆς θα-
λάσσης, εἰς κοινῶνιδον μηδαμῶς
δεχθῶσιν.

κη.

Ομοίως ἤρρεσεν, ἵνα οἱ πρεσβύτεροι
καὶ οἱ διάκονοι, καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τοὺς
κληρικοί, ἐν αἷς ἔχουσιν αἰτίας, ἐδὴ
τὰ δικαστήρια μέμψων) τῶ ἰδίων ἔπι-
σκοπῶν, οἱ γαίτονες ἔπισκοποι ἀποδ-
σωνται αὐτῶν, καὶ μὴ συνανέσεως τῶ
ἰδίου ἔπισκοπου, τὰ μεταξὺ αὐτῶν
διαδώσιν οἱ πρᾶκαλοῦμενοι δι' αὐτῶ
ἔπισκοποι. διὸ εἰς τὸ πρᾶ αὐτῶν ἐκκλη-
σίαν πρᾶξάν νομίσωσι, μὴ ἐκκαλέ-
σωνται εἰς τὰ πρᾶν τῆς θαλάσσης δι-
καστήρια, ἀλλὰ πρὸς τὸν πρᾶτοῦ
τῶ ἰδίων ἐπαρχῶν, ὡς καὶ πρᾶ τῶ
ἔπισκοπῶν πολλάκις ὤρεται. οἱ δὲ
πρὸς πρᾶματικά δικαστήρια δικε-
καλοῦμενοι, πρᾶ οὐδενὸς ἐν τῇ Α-
φρικῇ δεχθῶσιν εἰς κοινῶνιδαν.

Εἰ τις ἀπὸ κοινῶνιδαν ὢν, πρὸς τὸ ἀκου-
σθῆναι κοινῶνισαι πολήσοι, αὐ-
τὸς καθ' ἑαυτὸ πρᾶ κατὰ δίκην
πρᾶσησθαι.

κθ.

Ομοίως ἤρρεσε συμπάση τῇ συνό-
δῳ, ἵνα ὁ διὰ ραθυμίαν αὐτῶ ἀπὸ κοι-
νωῖας γυρόμενος, εἴτε ἔπισκοπος, εἴτε
οἷος δὴ ποτε κληρικός, ἐὰν ἐν τῷ κα-
μῶ τῶ ἀκοινωνησίας αὐτῶ, πρὸ τῶ ἀ-
κουσθῆναι, εἰς κοινῶνιδαν πολήσοι,
αὐτὸς καθ' ἑαυτὸ τῆς κατὰ δίκην πρᾶ
ψήφον ἔξενῶσθαι κριθῆναι.

tamquam poenitentibus, vel
tamquam fidelibus laicis, impo-
natur; neque permittendum, vt
rebaptizati ad clericatus gra-
dum promoucantur.

*Presbyteri, diaconi, vel clerici,
qui in causa sua ad trans-
marina putauerint appel-
landum, in communionem
minime suscipiantur.*

XXVIII.

Item placuit, vt presbyteri,
diaconi, vel ceteri inferiores cle-
rici, in causis quas habuerint, si
de iudiciis episcoporum suorum
questi fuerint, vicini episcopi
eos cum consensu sui episcopi
audiant, & inter eos definiant
adhibiti ab eis episcopi: quod si
& ab eis prouocandum putaue-
rint, non prouocent ad transma-
rina iudicia, sed ad primates sua-
rum prouinciarum, aut ad vni-
uersale Concilium, sicut & de
episcopis saepe constitutum est.
Ad transmarina autem qui pu-
tauerit appellandum, a nullo in-
tra Africam ad communionem
suscipiatur.

Mileitan.
II. sub In-
noc. cap. 11.

*Si quis excommunicatus ante
audientiam communicare
presumpserit, ipse in se dam-
nationem protulit.*

XXIX.

Item placuit vniuerso Con-
cilio, vt qui excommunicatus
fuerit pro suo neglectu, siue e-
piscopus, siue quilibet clericus,
& tempore excommunicationis
suae ante audientiam commu-
nionem presumpserit, ipse in se
damnationis iudicetur protulif-
se sententiam.

II. quæst. 3.
cap. 9. vbi
citatur sub
nomine
Concilio A-
fricani: sed
non reperit-
ur nisi in
codice Can-
onum, &
refertur in
V. Synodo
sessione 7.
in epist. Vi-
gili papæ.

Sff iij

ANNO CHRISTI 397.

De accusato, vel accusatore. Περὲ κατηγορούντος ἢ κατηγορουμένου.

XXX.

Item placuit, vt accusatus vel accusator in eo loco, vnde est ille qui accusatur, si metuit aliquam vim temerariæ multitudinis, locum sibi eligat proximum, quo non sit difficile testes producere, vbi causa finiatur.

λ'. Ομοίως ἤρρεσεν, ἵνα ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ κατηγορῶν ἐν τῷ τόπῳ, ὅθεν ὄσιν ὁ κατηγορούμενος, ἐὰν φοβῆται ἀπίαν περὶ τοῖς πολυπληθίας, τῶν ἐαυτῷ ὀπλήξεται ἕπιστα, ἐν ᾧ ἐκεῖ ἔστιν αὐτῷ δυσχέρεια μύστιρας περικύμωσι, ἐνταῦθα περὶ αὐτῶν.

Si qui clerici ab episcopis suis promoti contempserint, nec illic maneat, unde recedere noluerunt.

Εδῶ ἵνες κληρικοὶ ἐκ τῆς ἰδίῃς ὀπισκοπῶν περὶ βιβλίου καὶ φρονώσι, μηδὲ ἐκεῖ μείνωσιν, ὅθεν διαχωρήσονται ἐκ τῆς ἐκκλησίας.

XXXI.

Item placuit, vt quicumque clerici, vel diaconi pro necessitatibus ecclesiarum non obtempauerint episcopis suis, volentibus eos ad honorem ampliorem in sua ecclesia promouere, nec illic minifrent in gradu suo, vnde recedere noluerunt.

λα'. Ομοίως ἤρρεσεν, ἵνα οἰοδῆποτε κληρικοὶ ἢ διάκονοι, ἐὰν μὴ πειθαρχῶσι τοῖς ὀπισκοποῖς αὐτῶν βουλομένοις διὰ πνας ἀναγκαστικὰς ἀπίας τῆς ἐκκλησιῶν αὐτῶν, τοῦτο περὶ μείζονας αἰετὶ βιβάζειν ἵμας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῶν, μηδὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βαθμῷ διακοπήσων, ὅθεν οὐ διαχωρήσονται ἐκ τῆς ἐκκλησίας.

Si quis clericorum pauper promotus in ordine, postea habuerit aliquid, ecclesiæ potestati subiaceat.

Εδῶ ἵς τῆς κληρικῶν πενήτους, περὶ κόψας εἰς ἵνα ταῖς ἐκκλησίαις ἔποτε, ὑποκειόμεναι τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ὀπισκοπῶν.

XXXII.

Cartha. III. c. 49. & 12. quæst. 3. c. 1.

Item placuit, vt episcopi, presbyteri, diaconi, vel quicumque clerici, qui nihil habentes ordiantur, & tempore episcopatus vel clericatus sui, agros vel quacumq; prædia nomine suo comparant, tamquam rerum dominicarum inuasionis crimine teneantur: nisi admoniti in ecclesiam eadem ipsa contulerint. Si autem ipsis proprie aliquid liberalitate alicuius, vel successione cognationis obuenerit, faciant eis autem κυρίως φιλοτιμία ἵνα τῆς διαδοχῆς συνέπειας περὶ ἐλθῆ, ὅθεν αὐτῶν ποιήσωσιν ὅ ἔχῃ ἢ περὶ αὐτῶν.

λβ'. Ομοίως ἤρρεσεν, ἵνα ὀπισκοποὶ, πρεσβύτεροι, διάκονοι, ἢ κληρικοὶ οἱ μὴδὲν ἔχοντες, ἐδῶ περὶ κόψαντες τῷ καιρῷ τῆς ὀπισκοπῆς ἢ τῆς κληρικῆς αὐτῶν, ἀγροὺς ἢ οἰοδῆποτε χωρεῖα ἐπὶ ὀνόματι αὐτῶν ἀγοράσωσιν, ἵνα ὡς κτὶ δεσποτικῶν περὶ αὐτῶν ἐφοδῶν πεποιτικότες, ἐνέχονται εἰ μὴ ἀρετῶν ὑπομνηστέων, τῆς ἐκκλησίας ταῦτα εἰσκομίσωσιν. ἐδῶ δὲ εἰς αὐτοὺς κυρίως φιλοτιμία ἵνα τῆς διαδοχῆς συνέπειας περὶ ἐλθῆ, ὅθεν αὐτῶν ποιήσωσιν ὅ ἔχῃ ἢ περὶ αὐτῶν.

ANNO CHRISTI 397.

εἰς ἃ καὶ μὴ τὸ πρῶτον εἰς τοῦτο μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν ἀδελφοί, ὡς ἀδοκίμοι, κριθῶσιν.

Ὡς πρεσβυτέροις πρῶτον ἐκκλησίας ἐν ἧ καθεύδονται, μὴ πωροῦσιν καὶ ὡς μηδενὶ ἐπισκόπου ἔξεῖναι πωροῦσθαι κατὰ κελεύθου τῶν πλῆθους ἐκκλησιαστικῶν μαθητῶν.

λγ.

Ὁμοίως ἤρρεσαν, ὡς ἐδὴ πρεσβυτέροις παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπισκόπων πωροῦσθαι μὴ πωροῦσθαι ἐκκλησίας, ἐν ἧ καθεύδονται. ὃν ἔχοντες καὶ τοῖς ἐπισκόποις ἐκ ἕξουσιαστικῆς χειρὸς ἐκκλησίας ἀγνοούσης τῆς συνόδου, ἢ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων. μὴ οὕτως τοίνυν ἀνάγκης, μηδὲ ἐπισκόπου ἔξεῖναι καταχευῆσθαι πρῶτον ἐν τῷ πλῆθει τῆς ἐκκλησιαστικῆς μαθητῶν.

inde, quod eorum proposito congruit: quod si a suo proposito retrorsum exorbitauerint, honore ecclesiastico indigni, tamquam reprobi, iudicentur.

Vt presbyteri rem ecclesie, in qua sunt constituti, non vendant: & nulli episcopo liceat rem tituli matricis ecclesie usurpare.

XXXIII.

Item placuit, vt presbyteri non vendant rem ecclesie, vbi sunt constituti, nescientibus episcopis suis; quomodo & episcopis non licet vendere pradia ecclesie, ignorante Concilio, vel presbyteris suis. Non habente ergo necessitatem, nec episcopo liceat matricis ecclesie rem tituli sui vsurpare.

12. quest. 1. cap. 51.

CAPITVLA NVMERO QVINQVE,

ex Gratiano & aliis desumpta, quæ scribuntur esse vel alicuius Concilii Carthaginensis, vel Africani: verumtamen non satis certum est, an sint Concilii primi, vel secundi, vel tertii, &c.

PRIMUM.

Non est aliquid exigendum ab his, qui infantes suos ad baptizandum adducunt.

Placuit vt vnusquisque episcopus per ecclesias suas hoc faciat, vt hi qui infantes suos ad baptismum offerunt, si quid voluntarie pro suo voto offerunt, ab eis suscipiatur. Si vero per necessitatem paupertatis, aliquid non habeant quod offerant, nullum eis pignus violenter * trahatur a clericis. Nam multi pauperes hoc timentes, filios suos a baptismo retrahunt. Quidam vero dum differuntur, si sine gratia baptismi de hac vita recesserint, necesse est vt ab illis eorum perditio requiratur, quorum spolia pertimescentes, a baptismi gratia se subtraxerunt.

1. quest. 1. Placuit vt vnusquisque.

* abstractur

S E C V N D V M.

*Ecclesiasticarum rerum precariæ qualiter fieri debeant.*10. quest. 2.
De precariis, quæ 2.

De precariis, quæ a rectoribus ecclesiarum irrationabiliter fiebant, suosque successores pœna graui obligabant, vt facta ipsorum nequiuissent dissoluere, præcipimus, vt nemo successor in antecessoris sui pœna sit obligatus, sed suæ prouidentia sit concessum, vt si antecessor eius res ecclesiæ irrationabiliter distribuit, ab eo ad ius ecclesiæ eiusdem reuocentur.

T E R T I V M.

*De his qui clericum falso crimine impetunt.*1. quest. 1.
Si quis episcopum sub
Damasi nomine.

Si quis episcopum, aut presbyterum, vel diaconum falsis criminibus appetierit, & probare non potuerit, nisi in fine dandam ei communionem.

Q V A R T V M.

Ex codice sexdecim librorum, lib. 2. cap. 30.

De clericis scurris.

Si quis clericus aut monachus verba scurrilia, ioculatoria risumque mouentia loquitur, acerrime corripiatur.

Q V I N T V M.

Ex eodem codice, lib. 15. c. 4.

De præuicatoribus diuinarum legum.

Vt laici contemptores Canonum, excommunicentur: clerici honore priuentur.

CANONES

CONCILII CARTHAGINENSIS,

HABITI SVB DIE IDVVM AVGVSTARVM,
circa tempora Siricii papæ, Attico & Cæsario consuli-
bus; & epistola Aurelii & Mufonii ad episcopos.

*Dilectissimis fratribus & coepiscopis diuersarum prouinciarum,
Numidiæ, Mauritanie vtriusque, Tripolis & prouinciæ
proconsularis, Aurelius, Mufonius,
& ceteri episcopi.*

ECCLESIASTICÆ vtilitatis causâ dum in Carthagen-
si vrbe conueniremus in vnum, a plerisque suggestum
est, ea quæ in Concilio Hipponensi iamdudum maturata
sunt, & legitime ad corrigendam disciplinam salubriter
gesta & statuta noscuntur, effrenata temeritate quosdam
minime custodire. Ad huiusmodi vero excusandos ex-
cessus, illud ab aliquibus prætendi, quod ea quæ iam-
dudum legibus statuta sunt ignorantes, prætermiserint.
Ob quam rem, hæc communi Concilio per vniuersam
prouinciam Byzacenam, in notitiam cunctis deducen-
da censuimus, vt in his quisquis de cetero temerator ex-
titerit, sciat se status sui operatum fuisse iacturam. Bre-
uem vero statutorum (in quo omnia videntur esse com-
plexa, & quadam diligentius custodita) huic epistolæ
subdi fecimus, vt compendio, quæ decreta sunt, recen-
sentes, sollicitius obseruare curemus. Optamus vos, fra-
tres, in Deo semper bene valere, & nostri memores esse.
& manu senis Mufonii: Optamus vos, fratres, beatos sem-
per in Deo gaudere, & nostri memores.

STATVTA

CONCILII HIPPONENSIS

BREVIATA, ET QVÆDAM EORVM
in Concilio Carthaginensi cum Byzacenis episcopis
collata, & diligentius pertractata, hæc sunt:

*Nicæni Concilii professio & fides recitata & confirmata est,
quæ ita se habet.*

Sequens fidei Nicæne professio alium interpretem sapit, quam
superius habita; præterquam quod nonnulla addita aut adempta
esse liquido constat.

CREDIMVS in vnum Deum, patrem omni-
potentem, visibilem & inuisibilem facto-
rem. Et in vnum Dominum nostrum Iesum Chri-
stum, filium Dei, natum de patre vnigenitum,
homouision, hoc est, de substantia patris, Deum
de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo
vero, natum non factum, vnus substantiæ cum
patre, per quem omnia facta sunt, siue quæ in cæ-
lo, siue quæ in terra. Qui propter nos homines,
& propter nostram salutem descendit. Incarnatus
est, homo factus est per virginem. Passus est, & re-
surrexit tertia die. Ascendit in cælum, venturus
iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum san-
ctum. Eos autem qui dicunt, Erat quando non e-
rat, & priusquam nasceretur, non erat: &, quia
ex vllis non extantibus factus est, aut ex alia sub-
stantia, dicentes mutabilem & conuertibilem fi-
lium Dei; hos anathematizat catholica ecclesia, &
apostolica disciplina.

CONCILII
HIPPONENSIS ABBREVIATIONES
FACTÆ IN CONCILIO CARTHAGINENSI * III.

I.

Placuit etiam, propter errorem qui sæpe solet
oboriri, vt omnes Africanæ prouinciæ obserua-
tionem diei Paschalis ab ecclesia Carthagenensi
curent accipere.

Ponitur
hæc consti-
tutio Car-
thag. 3. su-
pra habito
cap. 1. & 41.

II.

Vt lectores populum non saluent.

III.

Vt clerici instructi promoueantur.

Ibid. cap. 3.

IV.

Vt sacramenta catechumenis non dentur.

Ibid. cap. 4.

V.

Corporibus defunctis eucharistia non detur.

Ibid. c. 5.

VI.

Vt per singulos annos Concilium conuocetur.

Ibid. cap. 6.

VII.

Si episcopus accusatus fuerit, ad primatem pro-
uinciæ causam suam referat.

Ibid. cap. 7.

VIII.

Episcopus accusatus, si ad Concilium anniu-
sarium non venerit, sententiam damnationis suæ
tulisse iudicetur.

Ibid. cap. 8.

IX. X.

Presbyter, si accusatus fuerit, cum quinque col-
legis ex vicinis episcopis, causa sua discutiatur; dia-
conus cum duobus.

Ibid. cap. 9.

Ibid. c. 10.

XI.

Episcopo aut clerico si fuerit crimen institu-
tum.

Ibid. ca. 11.

XII.

Vt iudices ecclesiastici ad alios iudices causam
non prouocent.

Ibid. cap. 12.

Concil. Tom. 3.

Ttt ij

XIII.

Ibid. c. 13. Vt filii clericorum spectacula non exhibeant.

XIV.

Ibid. c. 14. Vt filii episcoporum hæreticis non coniungantur.

XV.

Ibid. c. 15. Vt episcopi & clerici filios suos non eiiciant.

XVI.

Ibid. c. 16. Vt episcopi & clerici nihil conferant rerum suarum, nisi catholicis.

XVII.

Ibid. c. 17. Episcopus, presbyter, aut diaconus, non sint conductores.

XVIII.

Ibid. c. 18. Vt clerici cum extraneis feminis non habitent.

XIX.

Ibid. c. 19. De sacris gradibus.

XX.

Ibid. c. 20. De lectoribus.

XXI.

Ibid. c. 21. Vt clericum alienum nemo retineat.

XXII.

Ibid. c. 22. Vt clericus non ordinetur, antequam probatus sit.

XXIII.

Ibid. c. 23. Vt in precibus nec Pater pro Filio, nec Filius pro Patre nominetur.

XXIV.

Ibid. c. 24. Vt nullus clericus amplius accipiat, quam dedit.

XXV.

Ibid. c. 25. In sacramentis aliud non offeratur, quam panis, & vinum aqua mixtum.

XXVI.

Vt episcopi, presbyteri, aut clerici, ad viduas
vel virgines soli non accedant. Ibid. ca. 26.

XXVII.

Vt primæ sedis episcopus princeps sacerdotum
non appelletur. Ibid. ca. 27.

XXVIII.

Clerici in tabernis nec manducant, nec bi-
bant. Ibid. ca. 28.

XXIX.

Vt episcopus trans mare non proficiscatur. Ibid. ca. 29.

XXX.

Vt a ieiunis altaris sacramenta celebrentur. Ibid. ca. 30.

XXXI.

Vt in ecclesia neque episcopus, vel clerici con-
uiuentur. Ibid. ca. 31.

XXXII.

Vt presbyter inconsulto episcopo non recon-
ciliet pœnitentem. Ibid. ca. 32.

XXXIII.

Vt virgines grauioribus feminis commenden-
tur. Ibid. ca. 33.

XXXIV.

Vt ægrotantes baptizentur. Ibid. ca. 34.

XXXV.

Vt reuersis reconciliatio non negetur. Ibid. ca. 35.

XXXVI.

Vt presbyter chrisma non conficiat. Ibid. ca. 36.

XXXVII.

Vt in aliena ciuitate clerici non moren-
tur. Ibid. ca. 37.

XXXVIII.

Ibid. ca. 38. Scripturæ Canonicae in ecclesia legendæ quæ sint, & præter quas aliæ non legantur.

XXXIX.

Ibid. ca. 39. Ut episcopus minus quam a tribus episcopis non ordinetur.

XL.

In Conci-
lio Car-
thag. 5. c. 6. De his qui in nullo testimonio se baptizatos nouerunt, vt baptizentur.

XLI.

Ut Donatistæ in numero laicorum recipiantur.

SE Q V I T V R C A P I T V L V M
S E V S T A T V T V M.

Placuit etiam, vt quia in præcedentibus Con-
ciliis statutum est, ne quis Donatistarum cum ho-
nore suo recipiatur a nobis, sed in numero laico-
rum; propter salutem, quæ nulli deneganda est,
(tantum autem inopiæ clericorum ordinandorum
in Africa patiuntur ecclesiæ, vt quædam loca om-
nino deserta sint) seruetur quidem in istis, quod
iam antea * creditum est: sed exceptis his, quos aut
non rebaptizasse constiterit, aut qui cum suis ple-
bibus ad communionem catholicam transire vo-
luerint. Sic enim scriptum est: *Quod duobus si con-
uenerit Christianis, quidquid petierint, impetrabunt.*
Non oportet dubitari, quod remoto scandalo dif-
fensionis vniuersæ plebis, inuitatæ pacis compen-
satione & sacrificio caritatis, aboleantur, quæ maio-
rum suorum auctoritatem sequentes, repetitione
baptismi commiserunt.

Matth. 18.

ANNO
 CHRISTI
 397.

Sed hanc rem placuit non confirmari prius, quam exinde transmarina ecclesia consulatur. Et alia manu:

Aurelius episcopus ecclesie Carthaginensis, placitis a nobis omnibus confirmatis, exceptis emancipationibus, de quibus consulendum censuimus, relictis & agnitis, subscripsi.

Muzonius episcopus, placitis superius comprehensis, emancipatione ad tractatum meliorem dilata, subnotaui, primae sedis episcopus provinciae Byzacena.

* Massy-
 lienfis,
 * Tha-
 mudan-
 tenfis,
 * Tha-
 baltanē-
 sis,

Victorinus episcopus plebis * Mascilianensis, subscripsi.

Lupianus episcopus plebis * Tamugadensis, subscripsi.

Ninus episcopus plebis * Tubaltanensis, subscripsi.

Philologus episcopus plebis Adrumentanae, subscripsi.

Ferox episcopus Macriensis, subscripsi.

Hoc modo & omnes subscripserunt, qui huic Concilio interfuerunt.

APPENDIX AD CONCILIVM HIPPONENSE
 immediate praemissum.

Præfens vero Concilium ordine supra scripto habebatur in quodam codice vetusto monasterii Sancti Bauonis Flandriae ciuitatis. Verumtamen Canonum ipsius tituli dumtaxat, ommissis capitulis, hic scribuntur, vitandae prolixitatis gratia; quod in Concilio Carthaginen. 3. immediate supra habito, fere omnia ad longum ponantur: hic autem ad illa remittuntur.

Sciendum quoque, Concilium præfens ob certas causas non haberi sub numero aliquo, vt in ordine dicatur quartum vel quintum &c. ne forte error committatur propter sequentia Concilia eiusdem ciuitatis, quæ in exemplaribus potioribus sub numero assignantur. Idem sentiendum est de his quæ immediate sequuntur.

N O T Æ.

^a *Concilium.*] Huius celebrandi ratio, causa & necessitas quæ fuerit, constitutiones illius manifeste ostendunt. Ex pluribus Carthaginensibus Synodis diuerso tempore celebratis, hanc, quæ ab antiquo collectore tertia nominatur, collectam, adeoque non simpliciter vnâ esse, Can. 19. 30. 47. & 48. euidenter arguunt; quod in notis eorundem Canonum indicabimus. An sit vnâ Concilium.

^b *Tertium nomine.*] Si enim, quod infra dicitur, Cæsario & Attico consulibus habitum fuit, in annum Christi 397. coincidit. Cum itaque præcedens Synodus Theodosio XI. & Valentiniano iuniore cons. anno nimirum Christi 424. celebrata sit, negari non potest, hanc longo tempore ante illam præcedentem habitam fuisse. Quorum inter Carthaginensia.

^c *Capitula.*] Canones quinquaginta, quorum tituli hic assignantur. An 50. Canones hæc

Synodus sanciti.

tur, non omnes in hac Synodo, sed diuersis aliis Concilii Carthaginensibus sanciti probantur. Inter alios 19. 30. & 47. aliis Synodis editos fuisse, infra dicemus.

Quo tempore habitata fuerit.

^d *Casario & Attico consulibus.*] Anno nimirum Christi 397. qui est Siricii pontificis 13. Arcadii & Honorii imperatorum 3. Hanc rationem temporum Canon 48. confirmat. Cum enim ex eo manifestum sit, Siricium pontificem adhuc vixisse, Ambrosio autem defuncto Simplicianum in Mediolanensi ecclesia successisse; non alio tempore, quam præd. anno Christi & consulatu hæc Synodus haberi potuit. Nam anno præcedente Ambrosius adhuc in viuis fuit: anni sequentis initio Siricius Romanæ ecclesiæ pontifex in viuis esse desit. Superest igitur vt Kalendis Septembribus celebrata, hoc anno qui prædicta consulum nota est insignitus, habita fuisse concedatur.

^e *Kalendas Septembris.*] Sexto Kalendas Iulias iisdem consulibus celebratam fuisse Carthagine Synodum, qua de nauigando absque Formata, Canon aliquis sancitus fuerit, dicitur in principio Africani Concilii infra. vnde quæ de pluralitate Carthaginensium Conciliorum, & diuersitate Canonum supra diximus, non parum confirmantur.

^f *In secretario.*] Quid sit basilicæ alicuius secretarium, supra in notis Laodiceni aliorumve Conciliorum diximus.

Basilica Restituta quæ & vnde dicta.

^g *Basilica Restituta.*] Sic dicta, quod a Donatistis diu possessa, a catholicis imperatoribus, catholicis restituta fuerit. Præcedenti Concilio Cathag. II. appellatur eadem Perpetua, a primaria nimirum martyre, cuius ossa ac reliquiæ ea basilica cum reliquiis Felicitatis continebantur. Vide notas præcedentis Concilii, verbis; *In basilica Perpetua Restituta.*

Can. 3. Causa sancienti Canonis quæ.

^h *Ordinandis episcopis vel clericis.*] Hunc Canonem ex suggestione S. Augustini editum fuisse, testatur Possidius in vita eiusdem, cap. 8. his verbis: *Vnde etiam statuit, vt Concilii constitueretur episcoporum, ab ordinatoribus debere ordinandis vel ordinatis omnium statuta sacerdotum in notitiam esse deferenda.* Idque ideo sollicitè curasse videtur, ne accideret aliis, quod sibi contra Nicænum Canonem ignoranter ordinato accidisse dolebat. Baron. 395. num. 33.

Can. 5. Quibus diebus a sumptione fermenti abstinentum.

ⁱ *Sacramentum, & nisi solitum sal, &c.*] Sicut paschalibus diebus de eulogiis aut fermentato pane communicare Can. 14. Concil. Laodiceni fidelibus interdictum; contra vero, sacramenta in baptisate suscepta vsurpare, permissum fuit; ita constituitur hic, ne intra paschales dies catechumeni inferioris ordinis ad participandas eulogias publicas, quæ alias sacramentum & fermentum appellantur, admittantur: salis autem sacramentum, quo exordio sui catechismi ad salutem conditi erant, accipere liceat. Vnde per sacramentum hoc loco, non eucharistia sacra, de qua expresso nomine sequenti Canone agitur, sed quidquid mysticum est & sacrum signum, accipi debet. Vide notas Can. 14. Conc. Laod. item in vitam Melchiadis.

Can. 17. Quo tempore & a.

^k *Cum omnibus clericis extranea femina non cohabitent.*] Hunc Canonem de continentia clericorum, eo tempore ab aliquo Carthaginensi

ANNO
CHRISTI
397.

nenſi Concilio editum fuiſſe, probabile eſt, quo Siricius papa ea de re Africanam eccleſiam per literas ſupra poſitas admonuerat, poſt conſulatum Arcadii & Bautoſis, anno nimirum Chriſti 386. atque adeo per hunc Canonem ea, quæ ſupra de pluralitate & diuerſitate huius Concilii aſſerimus, multum corroborantur.

¹ *Prima ſedis episcopos.*] Cum hoc Concilium nationale fuerit, non vniuerſæ, ſed tantum Africanæ eccleſiæ leges tuliſſe potuit. Itaque hoc Canone non prohibuit, neque potuit prohibere, ne Romanus pontifex diceretur ſacerdotum princeps, vel ſummus ſacerdos; ſed tantum ne ita appellaretur vllus metropolitanus Africae. Ita Bellarm. lib. 2. de Conc. cap. 8. ad 9. Optima reſponſio eſt Baronii hæc; quod ſicut Chriſtus Matth. 20. his verbis: *Reges gentium dominantur eorum*, &c. non ſic erit inter vos, &c. eccleſiaſticam hierarchiam nequaquam confundere, ſed mentis dumtaxat tumorem curare, & præſidium ſuperbiam amputare voluit: ita Africana eccleſia inter communia episcoporum nomina ea reſpui mandauit, quæ ſuperbiam & arrogantiam Chriſtiana præfectura indignam præ ſe ferebant; qualia nomina erant, princeps ſacerdotum, & ſummus ſacerdos: nomen autem primatis, quo metropolitanus Carthaginenſis, Mauritanæ & Numidiæ appellabantur, quantumuis maius eſſet, retineri voluit, quia vox illa minus faſtuosa videretur. His itaque nominibus interdictis, non poteſtatis aut decentis tituli quidquam ſublaturum voluit, ſed nominum dumtaxat arrogantiam eliminatam optauit. Fuiſſe autem hoc tempore communi uſu in eccleſia receptum, vt omnes episcopos ſummi pontifices & ſummi ſacerdotes dicerentur, ideo quod episcopatus ſummum ſacerdotium eſſet: item vt metropolitani multis episcopis præſidentes, principes episcoporum appellarentur, ex epistolis Ambroſii ad Felicem, Zoſimi papæ ad Helychium, Gelafii ad episcopos Lucaniæ; ex Can. 3. Concilii Aurel. I. & Can. 6. Concilii Agathenſis probat Baronius in notis mart. die 19. April. Item anno 397. num. 50. Ea quæ diſtinct. 99. in decretis Gratiani ſubiiciuntur, his verbis: *Vniuerſalis autem, nec etiam Romanus pontifex appelletur*; ſunt Gratiani. Quod ſchola imperitorum centuriatorum ignorans, Canonem hunc magno præconio extulit; quaſi Africana eccleſia inferior ſuperiori Romanæ leges præſcribere potuerit, & non potius eidem obtemperare debuerit. Siricium epistolam ad Africanos ſcripta, ſub pœna excommunicationis, decreta Romani Concilii obſeruari præcepit certum eſt; Africanam Romanæ ſimile quid præſcripiſſe, hætenus nondum probatum fuit. Vide Baron. an. præd. num. 48.

^m *Nulli episcopos vel clerici in ecclesia conuiuentur.*] Agapes uſus antiquiſſimus non ſimpliciter interdictus fuit: utiliſſime enim etiamnum in hodiernum vſque diem apud fideles multis in locis frequentatur, vt oſtendit Baronius anno 57. num. 132. ſed hoc dumtaxat prohibitum fuit, quod ante in oriente veterant patres Concilii Laodicensi, & in occidente S. Ambroſius, ne eædem in eccleſiis peragerentur. Idque ideo, quod ſic fieri ſolitæ, imaginem quamdam pa-

Concil. Tom. 3.

Vuu

quo Concilio hic Canon editus ſit.

Metropolitani Africanæ eccleſiæ prohibetur appellari ſummus ſacerdos. Cauſa prohibitionis quæ fuerit.

Omnes episcopos communibus nominibus olim ſummi pontifices, & ſummi ſacerdotes appellati.

Agape in eccleſiis celebrari quomodo prohibita.

rentalium repræsentarent, adeoque symbolo aliquo & affinitate gentilitiis ritibus coniunctæ esse viderentur. Cum itaque eadem in Africana ecclesia adhuc cum multis abufibus, quos recenset S. Augustinus epistola 4. ad Amelium, frequentarentur; anno Christi 391. presbyterio initiatus S. Augustinus per Aurelium episcopum prauos vsus emendari petit, quos a S. Ambrosio in transmarinis ecclesiis correctos esse viderat. Cum itaque S. Augustinus Aurelio episcopo ante decennium successerit, dignum est existimare, hunc Canonem esse alterius cuiusdam Carthaginensis Concilii, eo tempore post acceptas Augustini literas celebrati. Verisimile non est, cum post acceptas Siricii & Augustini epistolas ab Aurelio episcopo Carthagin. in Africa alia Concilia celebrata fuisse sciantur, huius abufus correctionem post decennium esse dilatam. Vide notas Can. 28. Conc. Laodic. Baron. anno 377. num. 142. anno 367. num. 14. anno 388. num. 38. & 39. item anno 397. num. 47.

Hunc Canonem alterius Concilii esse verisimile videtur.
Can. 47.
Hic Canon est alterius Concilii.

Hunc Canonem alterius cuiusdam Concilii Carthaginensis, Bonifacii tempore habiti, esse, verba ipsius Canonis infra in fine posita manifeste declarant. Verisimum itaque est id quod supra notauimus, hac Synodo Canones aliarum plurium Synodorum coagmentatos fuisse, adeoque non simpliciter vnum Concilium esse. Quod auctoritate huius Canonis sacri libri Tobie, Iudith, Baruch, Sapientie &c. in numerum sacrorum librorum referantur, & apocryphorum numero eximantur, Laodiceni Concilii Canonibus nulli in ecclesia dubitatio erat, in Canonem retulit: ceteros vero, de quibus dubitabatur, omisit. Et sicut deinceps auctoritate Nicæni Concilii liber Iudith in Canonem receptus fuit, vt supra in notis Laod. & Nicæni Concilii diximus: ita post aliquot tempora patres Concilii Carthaginensis reliquos, de quibus antea dubitatum erat, re magis discussa, in numerum sacrorum librorum retulerunt, quodque hætenus de eorundem auctoritate controuersum fuerat, definiuerunt. Bellar. lib. 2. de Conc. cap. 8. ac 10.

An Canon hic Laodiceni Concilii Canonibus obstat.

In oriente simul & occidente temporis vsu pessima illa consuetudo inoleuerat, qua fideles quam plurimi vsque ad prouectiorem ætatem baptismum differrent, vt constat ex Ambrosio serm. de sanctis. Hanc in occidente Ambrosius, in oriente Basilius, Gregorius Nazianzenus & Nyssenus extirpare & euellere plurimum conati fuerunt, vt constat ex ipsorum orationibus de baptismo editis. Quapropter de baptizatis in infantia, de his quæ ambigua videbantur, ad Siricium pontificem Romanum, & Simplicianum Mediolanensem episcopum Ambrosii successorem hanc consultationem miserunt. Ad illum quidem, quod scirent eum ecclesie catholice præsidere episcopum atque doctorem: ad hunc autem ob egregiam totoque orbe spectatam scientiam. Ceterum Simplicianus bene conscius, quantus doctor esset in Africa Augustinus, datis ad eum literis, de quibusdam perdifficilibus diuinæ scripturæ quæstionibus eundem pullat, & duorum librorum scriptionem ad se missorum ab eodem

Can. 48.
Consuetudo mala differendi baptismi emendata.

ANNO
CHRISTI
397.

extorquet. Hinc probauimus supra, Ambrosium huius Concilii tempore defunctum, atque adeo præallegatis consulibus hanc Synodum celebratam fuisse. Vide Baronium anno 397. numero 25. & 55.

Placuit.] Memoria dignum est, quod a patribus hoc Canone sancitum fuit: nimirum, ut quæ episcopus aut clericus ex paupere ditior factus ex bonis ecclesiæ emisset, eadem ecclesiæ cederent, eidemque illa in quemlibet quouis titulo transferendi facultas non esset. Occasio faciendi huius Canonis ista fuit. Cum reddita pace, ecclesiæ ubique bonis afflueret, complures ex iis qui eidem ministrabant, pietatem in quæstum conuertentes, studio sanctitatis & cura pauperum abiectis, diuitias colligendi ardore dumtaxat flagrabant. De quibus hæc Hieron. epist. 2. ad Nepotianum: *Nonnulli sunt dittores monachi, quam fuerant seculares; & clerici qui possident opes sub Christo paupere, quas sub locuplete & fallace diabolo non habuerunt: ut suspiret eos ecclesiæ diuites, quos mundus tenuit ante mendicos.* Et paulo post: *Negotiatorem clericum, & ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum quasi quamdam pestem fuge.* Cum itaque hæc, ut ait S. Hieron. *Ecclesiæ ingemisceret*, optime a sanctis patribus huius Canonis sanctione statutum est, ut ecclesiæ ipsa sibi vendiceret, quæ clericus ex rebus ecclesiæ bona quaesiuisset. Baronius numero 53.

Can. 49.

Occasio
Canonis.

In bonis ecclesiasticorum ecclesiæ succedere debet.

VITA,
EPISTOLÆ, ET DECRETA
ANASTASII PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

ANNO
CHRISTI
398.

^a ANASTASIVS natione Romanus ex patre Maximo, ^b sedit annos tres, dies decem. Hic constituit ut quotiescumque sancta euangelia recitarentur, sacerdotes non federent, sed curui starent. Hic fecit constitutum de ecclesiæ. Hic fecit basilicam, quæ dicitur Crescentiana, in regione secunda, in via Mamertina in vrbe Roma. Et hoc constituit, nulla ratione transmarinum hominem in clericatus honorem suscipi, nisi quinque episcoporum designaret chirographos, quia & eodem tempore Manichæi inuenti sunt in vrbe Roma. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros octo, diacones quinque, episcopos per diuersa loca decem. Qui etiam sepultus est in cœmeterio suo ad vrsuum pileatum, quinto Kalendas Maii. Et cessauit episcopatus dies viginti vnum.

Concil. Tom. 3.

Vuu ij